

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

8

În pag. 12-13

**Actualități
cinematografice**

În pag. 16-17

SPORT

În pag. 22-23

Gadran internațional

Anul XIV nr. 8 (508) — 20 februarie 1965

În pag. 5-9

CĂLĂTORIE NOUĂ

În pag. 10-11

CITITORII FOTOGRAFIAZĂ

În pag. 19-21

**NOTE DE DRUM
DIN MEXIC (II)**

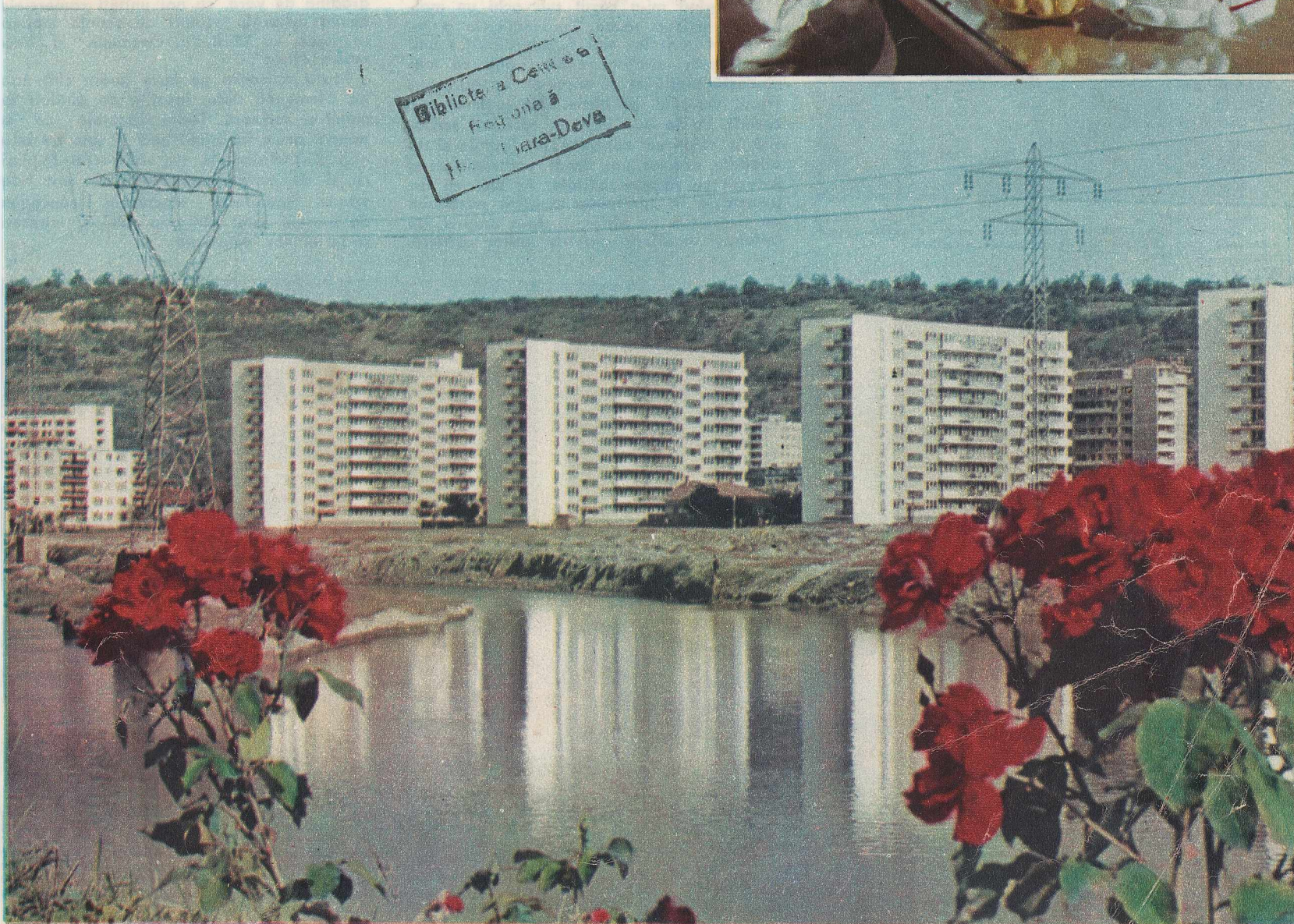

Foto-
reportajul
săptămîinii

Cronica electorală

de Eugen FRUNZĂ

Aspect obișnuit de la centrul de afișare nr. 2 din raionul V. I. Lenin din Capitală unde, zilnic, sute de cetățeni controlează dacă sînt înscrși pe listele de alegători.

Un bilanț al întîlnirilor ce se desfășoară cu prilejul apropiatelor alegeri ne-ar conduce, desigur, la cifre impresionante. Nu sînt în măsură să-l alcătuiesc. Dar multiplicînd pe scară națională cele 2-3 întîlniri la care eu însuși am luat parte și confruntîndu-le cu știrile ce apar zilnic în presă, ajung la concluzia că numărul participanților nu poate fi decît de ordinul milioaneilor.

Campania electorală, cu conținutul ei atît de concret, mobilizează virtualmente întregul popor. Ea ridică la un nivel și mai înalt conștiința cetățenească. Ea stimulează dreapta cumpănire a lucrurilor, gîndul ce măsoară prezentul și prevede viitorul. Este vorba, în fapt, de o uriașă dezbatere publică asupra drumului străbătut și de străbătut. Se limpezesc țelurile majore, se aleg mijloacele potrivite cu aceste țeluri. Stăpîinii țării discută și stabilesc propria lor devenire. Este și aceasta o mărturie a democratismului profund ce caracterizează viața societății noastre.

De curînd mi-a căzut sub ochi un maldăr de scrisori sosite, dimineața, la o redacție. Autorii lor sînt foarte diferiți: unii trecuți prin ierarhia școlilor, alții cu mai modestă pregătire și mișcînd cu oarecare sfială creionul pe hîrtie. Dar ceea ce m-a cucerit, de la bun început, răsfoind scrisorile, e referirea concretă la faptele și realizările acestor ani. Totul e înregistrat și judecat cu responsabilitate. Aș zice că argumentele în sprijinirea politicii partidului nu sînt scrise pe hîrtie, ci de-a dreptul în beton și metal, în zidurile noilor cartiere,

în asfaltul magistralelor, în stîlpii de înaltă tensiune. Vorbînd despre alegeri, oamenii sînt să releve cu mîndrie rezultatele obținute pînă acum. Ei laudă nu numai realizările fundamentale în industrie, agricultură, cultură, care stîrnesc admirație și peste hotare — dar și rodul bogat al activității la cotidiene, circumscrise la dimensiunile unui raion sau al unui sat oarecare.

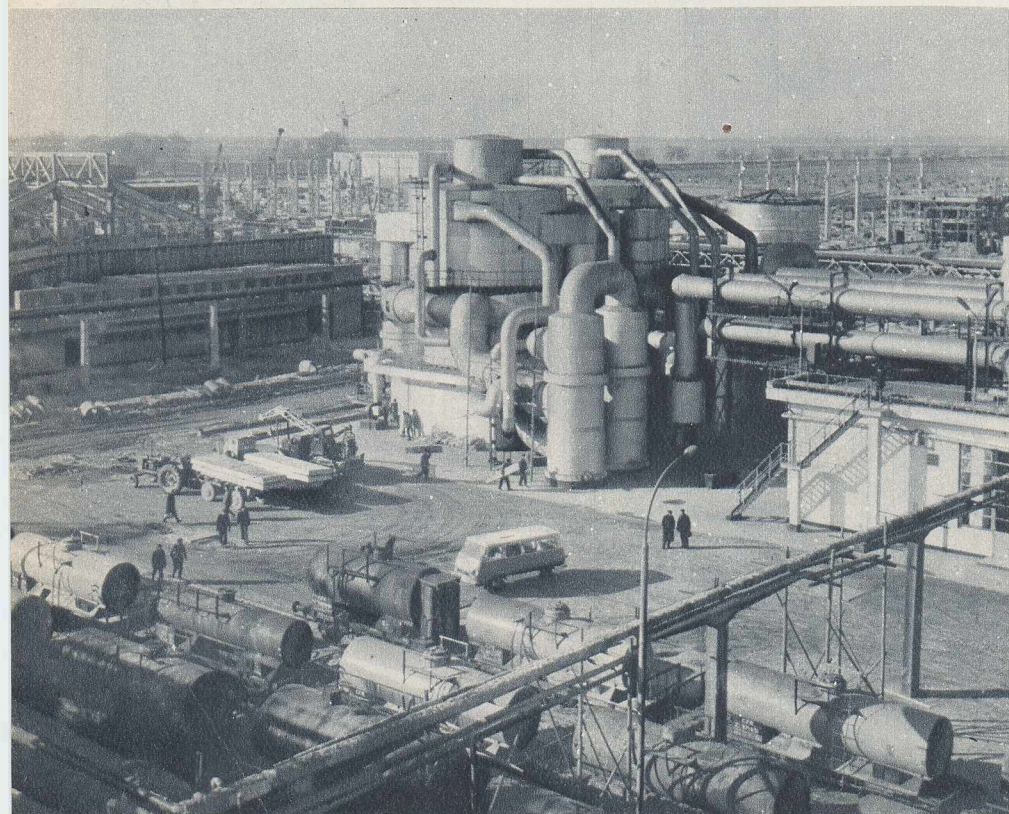
Iată cîteva rînduri expediate din com. M. hai Viteazu, raionul Istria:

„În ultimii ani în comuna noastră au fost pietruite toate drumurile principale. Am tras lumină electrică la 300 de case, 190 cetățeni și-au cumpărat aparate de radio și 5 televizoare. S-au plantat de-a lungul străzilor peste 900 de pomi ornamentali și fructiferi. Avem și dispensar nou“.

Într-o scrisoare din comuna Cenad, regiunea Banat, se spune:

„Așezarea s-a îmbogățit cu iluminat fluorescent, cu străzi bine întreținute, cu 3.600 m p trotuar asfaltat, cu cinematograful și grădina de vară, cu noi unități comerciale, cîmin cultural, localuri de școală modernizate, cu 12 fîntîni arteziene și încă multe altele“.

Toate scrisorile pe care le-am citit conțin asemenea date, însoțite de gînduri te meinice, serioase. Toate discuțiile ce se poartă acum în atîtea zeci și sute de adunări sînt străbătute de satisfacția împlinirii și de certitudinea viitorului. Sînt adevărate manifeste electorale concepute de masele largi ale poporului și adresate propriei lor conștiințe

Consiliul regional al F.D.P.-Brașov a editat într-un tiraj de masă o serie de broșuri și pliante care înfățișează transformările ce au avut loc în anul de democrație populară în orașele și raioanele regiunii Brașov. „Două decenii de viață nouă în regiunea Brașov“, „Alegerile de ieri și azi“, „Raionul Agnita“, „Raionul Tg. Secuiesc“, „Raionul Sf. Gheorghe — în cifre și fapte“, pliantul „Din viața nouă a satelor regiunii Brașov“ sînt doar cîteva titluri din numeroasele materiale tipărite care sînt consultate cu interes de mîile de cetățeni din regiune.

Pe șantierul de construcție a Combinatului de îngrășăminte chimice de la Turnu-Măgurele, harnicii constructori, antrenăți în întrecerea socialistă, au reușit ca, o dată cu încheierea unor lucrări de construcții, să monteze și o mare parte din utilajele tehnologice. Astfel, în prezent, printre alte realizări, la secția de acid fosforic lucrările de construcții sînt efectuate în proporție de 95 la sută și s-au montat peste 80 la sută din utilajele tehnologice; la secția de îngrășăminte complexe s-au montat aproape 40 la sută din utilaje etc.

Academicianul Cristofor Simionescu, rectorul Institutului politehnic din Iași, a fost propus candidat al F.D.P. în Marea Adunare Națională, circumscripția electorală nr. 6 Birlad-vest. În fotografie: acad. Cristofor Simionescu cu colaboratorii, în laboratorul de cercetări în domeniul chimiei macromoleculare.

Maistrul Gh. Achimescu de la secția a doua mecanică a uzinei „Semănătoarea” se numără de multă vreme printre fruntașii întreprinderii. Lună de lună, secția în care lucrează depășește planul în medie cu 25 la sută. Recent, maistrul Gh. Achimescu a fost propus candidat al F.D.P. în Marea Adunare Națională, circumscripția electorală nr. 34 Giulești din Capitală. În fotografie: maistrul Gh. Achimescu în mijlocul câtorva tineri de a căror calificare se ocupă cu mult spirit de răspundere.

Mecanicul de locomotivă Gyulai Konrad Iuliu de la depoul C.F.R.-Simeria, regiunea Hunedoara, a fost propus candidat al F.D.P. pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională în circumscripția electorală nr. 15 Teiuș. Evidențiat în întrecerea socialistă pe depou, mecanicul Gyulai Konrad Iuliu a realizat în anul 1964 economii la combustibilul convențional în valoare de 66.800 lei.

Cartea a devenit un bun prieten al oamenilor muncii de la sate. În acest sens stă mărturie fondul de cărți al bibliotecilor sătești care crește în fiecare an cu 2.000.000 volume. Luna februarie e închinată cărții la sate. Ea prilejuiește diverse manifestări culturale, cum sînt seri literare, recenzii, concursuri, simpozioane, procese literare. În fotografie: la depozitul de cărți al întreprinderii comerciale interraionale București, se aleg cărți cerute de librăriile din comunele Bolintin Vale și Chitila.

Așa se întâmplă uneori. Mai sfioși la începutul întîlnirii cu candidatul lor, alegătorii devin treptat volubili. În holul Școlii elementare nr. 3 din București, cetățenii îi amintesc candidatei lor Cornelia Agapian (circumscripția electorală orașenească nr. 38 din Capitală) câteva dintre sugestiile și propunerile făcute cu prilejul întîlnirii avute: să fie pavată Intrarea Liteni; să se prelungească termenul de funcționare a depozitului de lemne din str. Dr. Felix pînă la 1 aprilie 1965 (conform normelor, acest depozit — fiind sezonier — urma să fie închis la 1 martie); să se urgeteze reparațiile la un imobil din str. Dr. Felix ș.a.

Într-una din sălile noii clădiri a Căminului cultural din comuna Popești-Leordeni, regiunea București, funcționează Casa alegătorului, unde locuitorii comunei găsesc un bogat material informativ asupra realizărilor din regiune, înfățișate în ultimii ani.

Călătorie nouă

(II)

PEISAJUL CONTEMPORAN
AL PATRIEI NOASTRE

ORAȘ DOBROGENE

de
Corneliu LEU

Ca dobrogean, nu pot să uit poezia caselor acoperite cu olană, poezia acelor case mici, fără o geometrie precisă, a căror existență pare mai mult vegetală, în simbioza cu lichenii palizi și mușchiul ca o catifea clorofilizată.

Sub lumina aceea orbitoare, multiplicată de marile oglinzi ale apelor, scăpărată de cristalele nisipului și albită pînă la incandescență de creta dealurilor, se conturau Mangaliu și Medgidia și Babadaguri și Cernavodă monocrome, moșăind mîngîiate de prafurile Balcanilor.

Doar Constanța avea un cartier cu adevărat european în partea sa peninsulară — acolo unde existaseră orașeni și civilizație de mai bine de două mii de ani. Încolo, olanda, frumoasa olană, olanda care știe să trăiască în sensul de a prinde urmele anilor, a iernilor furibunde și a verilor sărate, de a îmbătrîni, de a se fana, ea împărățea.

Și, dacă stai să te gîndești bine, poate că ea, olanda, mai există și acuma. Te obseda atunci doar pentru faptul că prea-ți ieșea în evidență. Casele joase, casele pipernicite din care n-aveai ce remarca

în afară de olanda care le acoperea. Aveau poezia lor, nu retractez. Era însă o poezie melancolică, de o autumnală lipsă de perspectivă.

Astăzi olanda dispăre. Cu toate că nu cred să se fi renunțat la ea ca material de construcție. Dar dispăre din cadrul perspectivei noastre. Nu mai avem cum s-o vedem la dimensiunile pe care le-au căpătat orașele.

Îmi amintesc: era în Constanța o imensă vale circulară care ocolea golful portului. Cînd veneai de departe, de pe mare, deasupra macaralelor și trenurilor, clădirilor, cisternelor, elevatoarelor, docurilor și stivelor de cherestea ale portului, ea îți apărea impozantă și-o bănuiai o inspirată construcție în trepte, prefațînd un oraș maiestuos. Cînd te apropiiai, începeai să distingi faliele galbene ale argilei și rîpele cu nisip roșu, dar maiestuosul oraș era o îngrămădire de case mărunte și o plantație spontană de oțetari cu frunza amărui mirositoare.

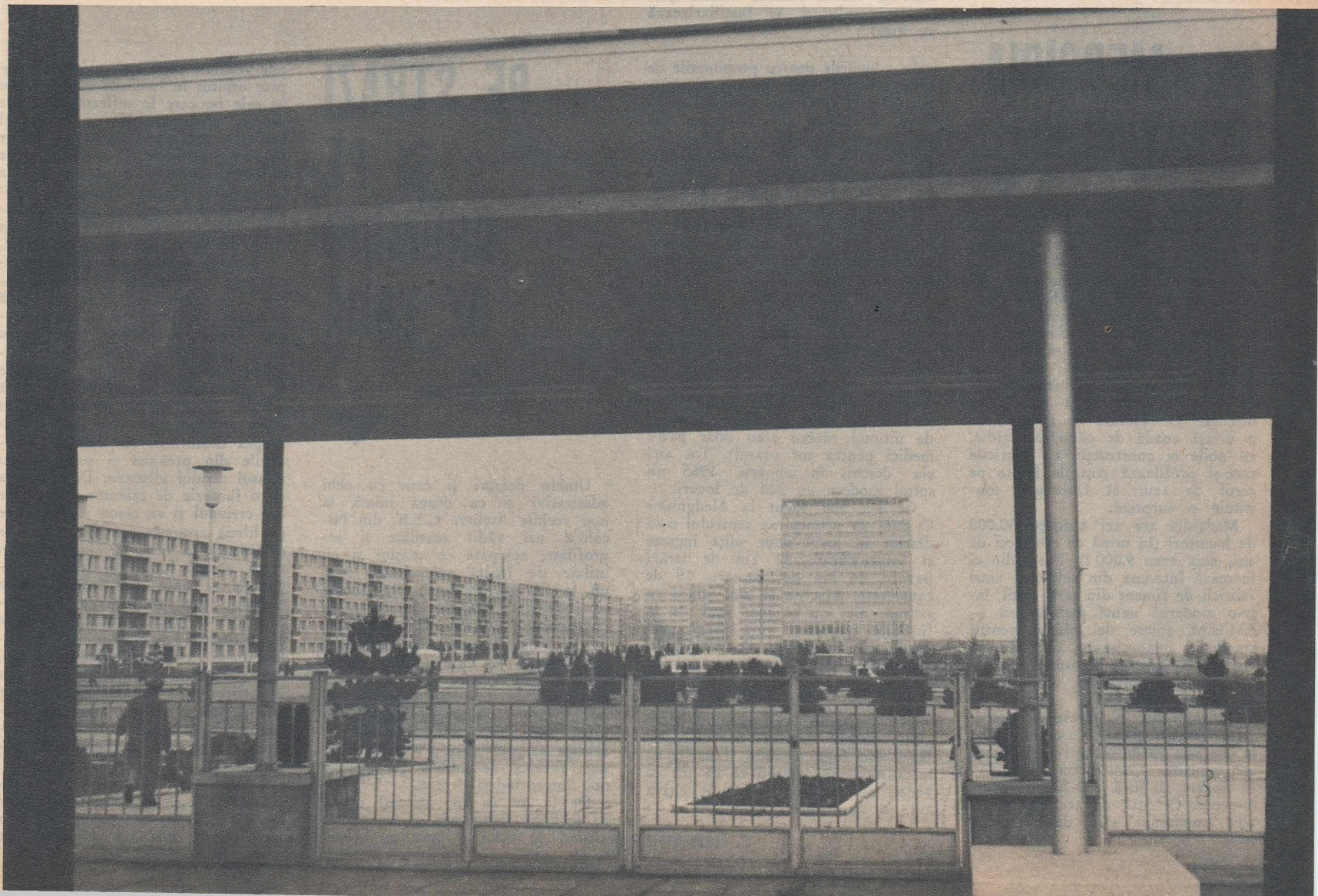
Și astăzi pentru cel venit de pe mare imaginea din larg este aceeași. O măreață panoramă portuară, deasupra căreia se ridică orașul. Ace-

eași, numai că deziluzia nu mai există. Pe măsură ce te apropii, bănuiala depărtărilor devine fapt real. Deasupra falezei, pe care au apărut șosele și evocatoare vestigii ale cetății antice, ca niște mari păsări albe așezate în semicerc, se ridică construcțiile de beton și sticlă, de pastel și linie ascensivă, ale unuia dintre bulevardele ce geometrizează orașul, ordonîndu-i planurile, dîndu-i măreție și simbol în deschiderea largă pe care o capătă asupra mării.

Orașul a devenit într-adevăr modern. Dimensiunile lui mari — înălțimea, lărgimea — frumusețea curbelor arhitectonice care urmăresc și încadrează malurile dăltuite de ape, sentimentul de civilizație îndestulată pe care îl trăiești datorită marilor magazine, restaurantelor, sălilor moderne de cinematograf, acela de cultură datorat clădirilor masive ale școlilor și institutelor ridicate în anii aceștia, parcul acela plin de ciudățenii în care, în loc de arbori, sînt plantați stîlpi de beton sau de metal pe care cresc amfore, capiteliuri,

(Continuare în pag. 6)

Noua gară a orașului Constanța este legată de centrul orașului printr-o arteră dreaptă, străjuită de moderne blocuri.

Călătorie nouă

stele, frontoane sau statui elegante ale străvechii culturi ce caracterizează aceste locuri — toate acestea se unesc într-un tot încântător ce stă cu cinste și demnitate sub lumina atît de generoasă a mării și a Dobrogei.

Da, ne obișnuisem ca această lumină să rimeze numai cu străzi înguste și case strîmbe, și ni se părea frumos chiar și așa peisajul. Acum Mangaliile ne apar dantelate într-o arhitectură precisă, modernă, și care a știut să nu ocolească poezia. Medgidia și Cernavodele au căpătat dimensiunile unei mari industrii, Tulcea, după ce cotești spre Dunăre, îți apare ca un miraj alb coborînd în trepte spre bătrînul fluviu.

Și ceea ce este lucrul cel mai frumos e dialectica legătură ce apare tot mai evidentă între ceea ce au făcut cîndva aici marile civilizații ale antichității și ceea ce facem noi. E fapt cunoscut astăzi că, în Constanța, pe măsură ce cresc marile bulevarde ale orașului socialist, apar, ies la iveală, și bogatele construcții ale cetății antice. Interdependența care se creează între aceste două frumuseți ale orașului nu e întîmplătoare. Ea devine simbolul acestei epoci care scoate la iveală tot ce a reușit și tot ce reușește să facă omul mai frumos în slujba lui și a semenilor lui. Privești orașul de azi, cum se înalță, și capeti acea certitudine că trăiești într-o epocă ce știe să pună în valoare totul — de la frumusețile străvechi ale acestor pămînturi, pînă la cele mai noi forțe creatoare ale contemporanilor.

MEDGIDIA, 2 MINUTE!

Trenurile care aleargă între Dunăre și Mare se opresc un minut sau două la Medgidia. Și aceasta de multe zeci de ani — din ziua cînd s-a dat în funcțiune calea ferată care leagă Cernavoda de Constanța. În această privință nu s-a modificat nimic. S-a schimbat însă altceva. Din fuga acceleratului călătorului care trece acum prin fața orașului nu se mai întîlnește cu înfățișarea anacronică a unui tîrg orientat. Desfășurată în evantai, ca o uriașă coadă de păun, Medgidia, cu noile ei construcții, cu fabricile care și profilează coșurile înalte pe cerul de azur al Dobrogei, constituie o surpriză.

Medgidia are azi aproape 30.000 de locuitori (în urmă cu douăzeci de ani, abia vreo 9.000!). Parte din ei lucrează într-una din cele mai mari fabricii de ciment din țară. Alții, într-o modernă uzină metalurgică — I.M.U.M. (piese de schimb pentru tractoare, remorci-auto, oțel electric etc.), la o fabrică de tuburi de bazalt pentru canalizări, la una de brînzeturi (cunoscutul cașcaval de Dobrogea) sau în industria morăritului. Pentru ei s-au construit pînă la ora asta 93 de blocuri cu 1.750 de apartamente. Construcția continuă: în fiecare an încă 150-200 de apartamente. O dată cu aceasta, magazine moderne, săli de spectacol, școli.

Ce se putea vizita pe vremuri la Medgidia? Singurul obiectiv „turistic” era o moschee uitată de pe vremea ocupației turcești și minaretul ei — o uriașă luminare de piatră îndreptată spre împărăția lui Alah. Altceva nimic. N-a existat o sală de teatru, un muzeu, o bibliotecă; unicul lăcaș de cultură și odihnă era un cinematograful ce-și avea sediul într-o magherniță. Locurile de întîlnire pentru tineri și vîrstnici erau cele 12 circumi și 8 cafenele.

Salt peste ani. Tineretului îi stă azi la dispoziție o casă de cultură rațională; există un cinematograful nou, modern, cu 500 de locuri; ansambluri teatrale cunoscute fac escază aici; o bibliotecă centrală cu peste 100.000 de volume (17.000 de cititori în 1964).

Evenimentul cultural cel mai nou — mîndria localnicilor — este însă altul: la Medgidia, s-a deschis recent un muzeu de artă. Pictură, sculptură și gravură contemporană. Cui i-ar fi trecut prin minte pe vremea burgheziei să deschidă aici, în tîrgul care-și justifica copios arhaica denumire de Carasu Pazarî (Tîrgul Apei Negre), o pinacotecă? În plus cine se gîndea că pinacoteca ar interesa pe cineva? Și iată că astăzi elevii școlilor medii și de cultură generală (numărul lor e acum cît era pe vremuri jumătate din populația tîrgului), muncitorii din întreprinderile orașului, viticultorii de la Murfatlar — vecini cu orașul — săteni din jurul Medgidiei, sute și sute de oameni, vin la muzeu, admiră picturi și sculpturi, se familiarizează cu arta.

În adunările pentru propunerile de candidați ai F.D.P. pentru apropiaatele alegeri, cetățenii orașului și-au făcut un bilanț al realizărilor din ultimii ani. Sînt în acest bilanț cîteva date și cifre ce merită atenție. Medgidia, care înainte de instalarea puterii populare n-avea decît un gimnaziu și două școli primare, are azi două școli medii, cinci școli de 8 ani, trei de 4 ani și o școală profesională. Profesori și învățători erau 16; azi sînt 182.

Țîntarul anofel, care stăpînea Medgidia ca pe o împărăție a lui, făcînd mii de victime, a fost alungat. Războiul împotriva lui a durat șapte ani. Azi nu mai există nici un caz de malarie, iar sănătatea localnicilor este păzită de 120 de medici și cadre sanitare (înainte de ultimul război erau doar patru medici pentru tot orașul). Tot aici s-a deschis în ianuarie 1965 un spital modern cu 300 de locuri.

Ce s-a mai făcut la Medgidia? O dată cu primenirea centrului s-au deschis în locul unor ulițe înguste și întortocheate 22 km de străzi pavate, 46 km de trotuare, 19 de canalizări. Apa nu se mai aduce cu sacaua, nici nu se mai cară de la fîntînile turcești: vine acasă prin conducte, direct de la Murfatlar. Acolo este și apă bună — nu numai vin bun...

Așa s-a trezit la viață nouă Medgidia, tîrgul oropsit de altădată. Dacă din fuga trenului îi zăriți silueta modernă, gîndiți-vă că tot ce vedeți s-a ridicat numai în cîțiva ani, în anii puterii populare.

F. URSEANU

Complexul studențesc din Iași. Vedere nocturnă.

PE STRAZI ȘI PE DRUMURI DE ȚARĂ

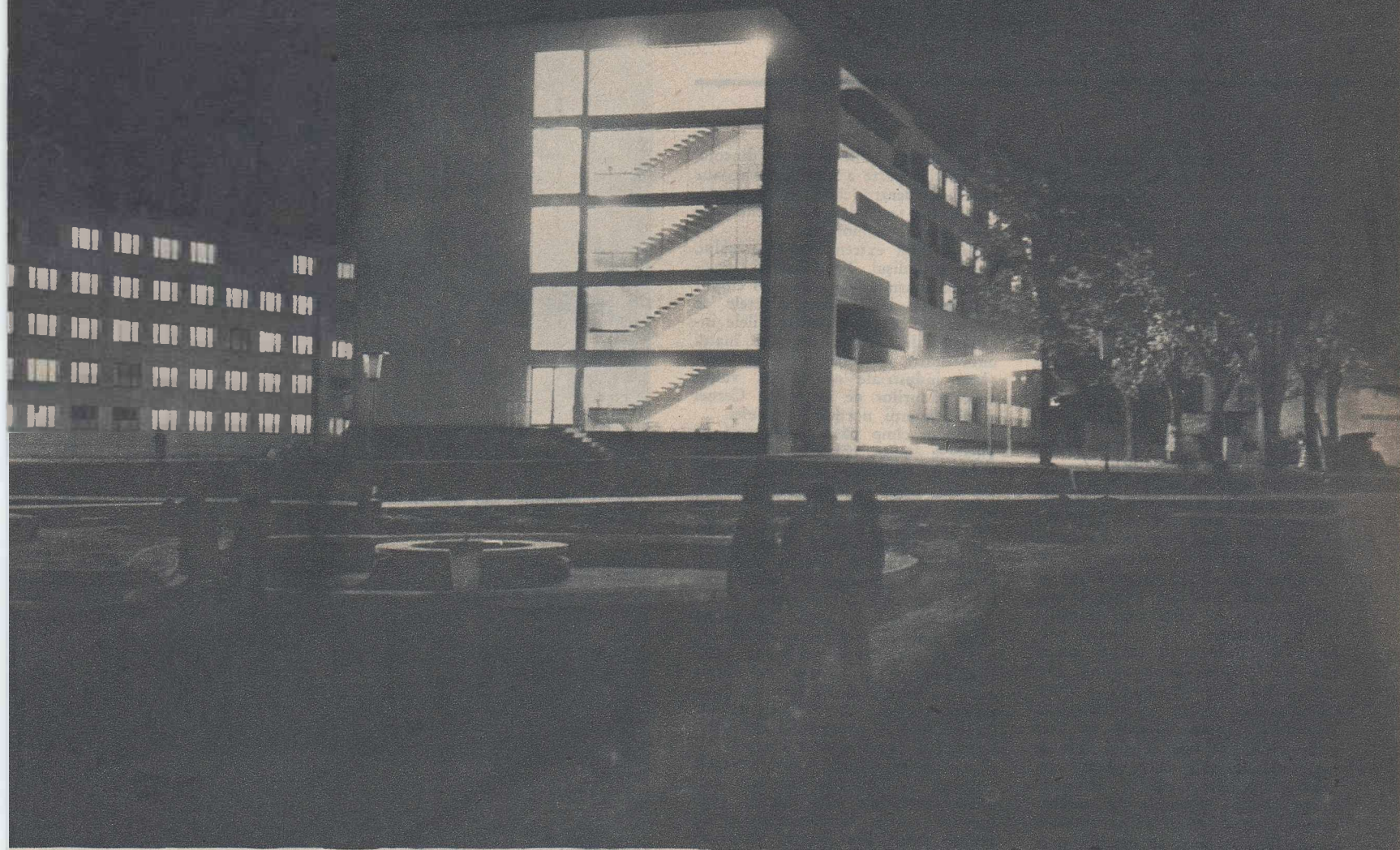
de
Ion ISTRATI

Umblu deseori și caut cu ochi admirativi și cu dragă inimă la mai vechile Ateliere C.F.R. din Nicolina, azi vădit reutilate și reprofileate, echipate cu mașini și cu utilaje de înaltă tehnicitate; mă uit la filatura modernă din Socola și, îndeosebi, privesc îndelung la pavilioanele fabricii de antibiotice de la Valea Lupului; ascult uriașă orgă sonoră a tinerei uzine metalurgice, văd fabrica de ulei și cat la coșul de fum al centralei de termoficare proiectat în zare ca un uriaș semn de exclamație, privesc fabrica de prelucrare a maselor plastice, fabrica de mobilă și celelalte noi întreprinderi ieșene.

De la an la an, peisajul urban își schimbă fizionomia și se extinde văzînd cu ochii. Alături de accen-

tele vechilor cupole și turle care sclipesc orbitor în luminile matinale sau în cele pe care le reflectă candorile diurne, își impun, din ce în ce mai expresiv prezența, siluetele noilor blocuri și profilele proaspettelor uzine și fabrici moderne ce populează zona industrială dinspre Tuțora. E suficient astfel să urci pe muclea dealului Cetățuii sau pe cea a Galatei și să dai drum ochilor să privească. În întreaga desfășurare edilitară dintre cele șapte coline se distinge desensul, cînd subtil, cînd nervos parcă și fin, al unei lumi complexe de forme. Zvelte sau masive, rotunjite în curbe grațioase, uneori precumpănitoare, alteori discrete și estompate de ușoare umbre sau aburiri de ceață subțire, toate aceste forme apar în bună armonie cu zarea întinsă deasupra dealurilor, cu livezile și pădurile din preajmă și parcă și cu atlasul cerului albastru. Dacă cineva cu o fantezie de talentat arhitect ar lua creionul și ar cerca să înfățișeze pe hîrtie armonia spațială care i se desfășoară în față, ar simți cum în toată această lume de forme, contrastele se nasc din armonii și le afirmă; cum contururile se înrudesesc și se opun, decurgînd unele dintr-altele, lungindu-se și simplificîndu-se, dar echilibrîndu-se toate, fiind orchestrate după același ritm întineritor care domină din ce în ce mai înviorant și mai antrenant rîvna, emulația socialistă care caracterizează mai toate șantierele de construcție.

Ți se umple inima de bucurie, lînd aminte cum, datorită strădaniilor însuflețite depuse de constructori, în cartierele Socola sau Nicolina, în

cartierul Dimitrie Cantemir de dincolo de malul drept al Bahluiului, noile blocuri, cu plastica fațadelor lor clare, cu coloritul lor agreabil, noile edificii social-culturale — cum sînt frumoasele pavilioane ale școlilor din Socola, din Copou ori de pe C. Negri — ilustrează grija deosebită a statului de a asigura condiții cît mai bune de lucru, de învățatură și de odihnă pentru cei ce muncesc.

În această direcție, Iașul zilelor noastre dobîndește un alt stil — o altă frumusețe arhitecturală. Ținîndu-se seama de anumite particularități specifice Iașului, noile ansambluri, cu aspectul lor arhitectonic tot mai atrăgător, blocurile de locuit, ca și coronamentul clădirilor unicele, ca și navele ori frontoanele noilor fabrici ingenios proporționate și echilibrate — cu toate dispuse într-o anume ordine elegantă — mărturisesc efortul colectiv de a se realiza o simplitate armonioasă în arhitectură. Și aceasta prin lucrări care țin și trebuie să țină seama de asigurarea desăvîșirii tehnice, a economicității și a expresivității estetice.

★

S-au destelenit și s-au croit în viața satului drumuri noi. Într-un rînd, astă-vară, am poposit încîntat de cîte au putut să-mi vadă ochii, în sat la Goruni și am pășit peste prag înăuntru, în casa tăbluită și rizătoare a unui cooperator, o gospodărie acătării întemeiată, undeva în vale, nu departe de școală, sub lăsătura unui dîmb care coboară

pînă sub glezna prispei... Era casa, nu demult construită, a unei simplu șef de altelaj, de la Cooperativa agricolă de producție din Goruni, unul pare-mi-se Apreotesei. Dar casă ca aceasta, ba încă și mai și, acoperită cu țiglă roșie și avînd scări de ciment dinainte, clădite din cărămidă arsă sau din chirpici, cu terase ori cu pridvoare, am văzut și la Stăniileștii Hușilor și la Vatra Pașcanilor, la Potîngeni și Frumușica Hîrlăului, la Lețcani și la Tîrzi, la Stoenestii Bîrladului și la Cîrja, pe la Berezeni și la Todireștii Negreștilor, la Moțca și la Ruginoasa, pe la Mogoșești și pe la Dragalina, în Surănești, în Tanacu și la Valea Rea din părțile Vasluiului și în multe alte locuri.

E de notat nu numai faptul că din 1951 și pînă azi în regiunea Iași s-au construit circa 60.000 case noi între care 25.000 numai în ultimii trei ani, ori că s-au electrificat în ultimii patru ani peste 160 de sate, ci mai ales tot ce s-a întemeiat și se întemeiază mereu în cuprinsul cooperativelor agricole de producție, în preajma lor, ca și în ogrăzile membrilor cooperatori. Magazinele mixte, moderne și tot mai bine aprovizionate care au luat ființă, existența a 278 cinematografe în satele regiunii Iași, a celor 160 biblioteci comunale și 803 biblioteci sătești, căminele culturale, noile localuri de școală, cele 2.700 formații de artiști amatori ce activează în regiune; activitatea circumscripțiilor sanitare, casele de naștere, staționarele de copii, policlinicile rurale etc. — toate vorbesc că satul de

azi trăiește intens o viață tot mai prosperă!

În regiunea Iași, ca și pe celelalte plaiuri ale republicii noastre, satului, care — prin buna purtare de grijă a călăuzitorului poporului nostru — a fost scos din reaua lui stare materială și spirituală, i s-au adăugat și i se adaugă, crescute și sprijinite de partid și guvern, noi forțe capabile să îl ridice pe o tot mai înaltă treaptă de civilizație și de cultură socialistă. Bătrînilor și mai tinerilor învățători, altădată puțini la număr și hărțuiți de lipsuri și de greutate, li s-au alăturat și li se alătură azi noi cadre didactice bine pregătite, noi profesori; în S.M.T.-uri, în gospodăriile de stat și în cooperativele agricole de producție din regiune lucrează azi circa 450 ingineri agronomi și 167 zootehniști și medici veterinari, există azi la sate peste 1.200 medici umani și tot mai sporit e numărul fiilor de țărani care urmează azi cursurile școlilor profesionale, tehnice și medii, care studiază în institutele superioare de învățămînt și care, ca mîine-poimîine, vor deveni și ei meșteri ai recoltelor bogate, mecanizatori și profesori, ingineri și medici, arhitecți și cărturari, constructori ai vieții pașnice și fericite către care ne conduce cu înțelepciune Partidul Muncitoresc Român.

Înfăptuirile socialiste de la orașe și sate pe care le-au făurit cu vigoarea brațelor și cu priceperea minții lor oamenii acestui pămînt și acestor timpuri eroice, li se cuvine întregul nostru elogiu.

CE N-A VISAT APOLODOR

de
Lucretiu ZATTI

— Am ajuns în centru!
— Mulțumesc!

Taxiul alunecă spre port.

Centrul mă atrage în tumultul cotidian al unei localități ce vibrează în acordul modern, revelator, al prefacerilor ascendente.

Numai retras în liniștea parcului „Dragalina”, croit ca un amfiteatru cu perspectivă spre îmbrățișarea Dunării cu Ostrovul Corbului, privind relicvele ce amintesc de monumentalele opere ale lui Apolodor din Damasc, de cele ridicate din porunca Romei, am avut, mai tîrziu, sentimentul că umbrele lor evocă fapte de istorie.

Turnu-Severin cu străzile lui largi și drepte, întretăiate perpendicular, cu bulevarde străjuite de arbori ornamentali — străbătute de autobuze — cu parcuri cochete și șantiere de construcții, este un oraș animat de o agitație în care s-a pus disciplină, dar de unde se mai păstrează, totuși, nostalgia plecărilor și bucuria revederilor din porturi.

În atitudinea severinenilor, în vocabularul lor, în întâmplările anec-

(Continuare în pag. 8)

Călătorie nouă

dotice pe care și le relatează sau în preferințele lor culinare se simte legătura pe care marinarii o fac între ei și lumea altor porturi. La rândul ei, natura aduce aci influențe mediteraniene. Strecurate prin Porțile de Fier, vânturile sînt mai calde, iernile mai blînde. Începînd de la Ada-Kaleh și pînă la Batoți, pe malurile Dunării, în grădini, rodesc smochinii, trandafirii răspîndesc mirisme profunde, tonice, iar în nord, spre Tismana, localnicii culeg castanele comestibile din păduri și petrec primăvara în munții de la Ponoare acoperiți de liliac, declarați monumente ale naturii.

Pentru podoaba edilitară și vegetală a orașului severinienii au muncit voluntar în anul trecut 4.210.493 de ore și au adus în bugetul sfatului popular comunal economii de 9.315.986 lei. Viața orașului începe — sau mai bine zis pulsează mai accelerat — în jurul unei anumite ore a dimineții, cînd se înalță prelungi chemările unor sirene cunoscute de localnici după tonuri. „Sirena Uzinelor mecanice”, „sirena Complexului pentru industrializarea lemnului”, „sirena Fabricii de bere și spirt” și așa mai departe. Ele se înghină la intervale scurte pîrînd una ecoul celeilalte sau se contopesc distonant în vibrațiile ce străbat orașul. Atunci încep să se rotească macaralele în port, se deschid porțile Uzinelor mecanice pentru muncitorii primului schimb de lucru.

Dimineața, lîngă cheiul portului, vasele ce se assemblează pe calele de lansare, înfășurate în scamele ceții ridicate din valurile Dunării, își conturează siluetele în scăpărarea aparatelor de sudură ce au înlocuit definitiv clasicul procedeu al nituirii. Nituitorii care cu ani în urmă au atras atenția plină de admirație a țării întregi spre pasionanta întrecere socialistă cu constructorii de nave de la Galați, s-au recalificat. Au devenit sudori, răspunzînd cerințelor tehnologiei avansate ce a pătruns în construcția navală. Cele două șantiere navale severinene, contopindu-se cu atelierele C.F.R., au dat naștere Uzinelor mecanice, unitate modern utilată, ce a mărit prestigiul Severinului ca oraș industrial. Calcule recente făcute de specialiștii de aci atestă că în ultimii 20 de ani, de pe calele de lansare ale Uzinelor mecanice, au primit „botezul” apei de zeci de ori mai multe nave decît ar fi putut construi la capacitatea sa maximă, în același interval de timp, fostul șantier naval de pe vremuri.

Nu demult, agenția D.R.N.C. din Tr. Severin înregistra o radiogramă de la bordul cargoului „Petrila”: „Salutări și mulțumiri constructorilor de nave severinieni pentru calitățile cargoului de 1.600 tone «Petrila». Sîntem în drum spre Beirut. Nava se comportă excepțional...”

O altă navă de aceeași capacitate, cargoul „Piatra Neamț”, se pregătește de drum. În zilele acestea marangozii și vopsitorii îi fac ultima toaletă. Din largul mărilor va sosi pentru ei altă radiogramă care le va mulțumi pentru calitățile navei pe care au construit-o.

În timp ce pe calele de lansare,

se conturează noile nave — dincolo, în cealaltă parte a uzinelor, vagoane puternice pentru căile ferate se defăinitivează trecînd prin diferite faze ale fluxului tehnologic.

La o altă extremitate a orașului, lîngă prundișul Topilniței și lespedea din marmură în care s-au cioplit cuvinte de laudă pentru actele de eroism ale severinienilor în zilele insurecției din august 1944, se înalță unul dintre cele mai moderne complexe industriale ce va da valori alese pădurilor de pe Valea Cernei și din munții nordului Olteniei.

Într-un cîmp păscut odinioară de gloabele unor chirigii, bătute cu biciul pe drumurile ce leagă portul de oraș, lîngă o fabricuță ce pufăia agonic, se desfășoară elementele unui vast șantier. Printre halele acoperite cu dreptunghiuri din sticlă, printre cofraje și turnuri metalice, se agită un furnicar de autobasculante, macarale și betoniere.

Complexul va avea în prima etapă patru fabrici: una de placaj, alta de mobilă, a treia de plăci fibrolemnoase și ultima de furnir estetic. Primele două s-au și comportat excelent în rodajul tehnic. Gradul înalt al progresului industrializării, în cazul acestui complex, îl poate dovedi chiar numai centrala termică. În afară de deșeurile lemnoase, incendiile din inimile cuptoarelor ei vor fi alimentate și cu praful sorbit din fabrici printr-un labirint aerian de conducte.

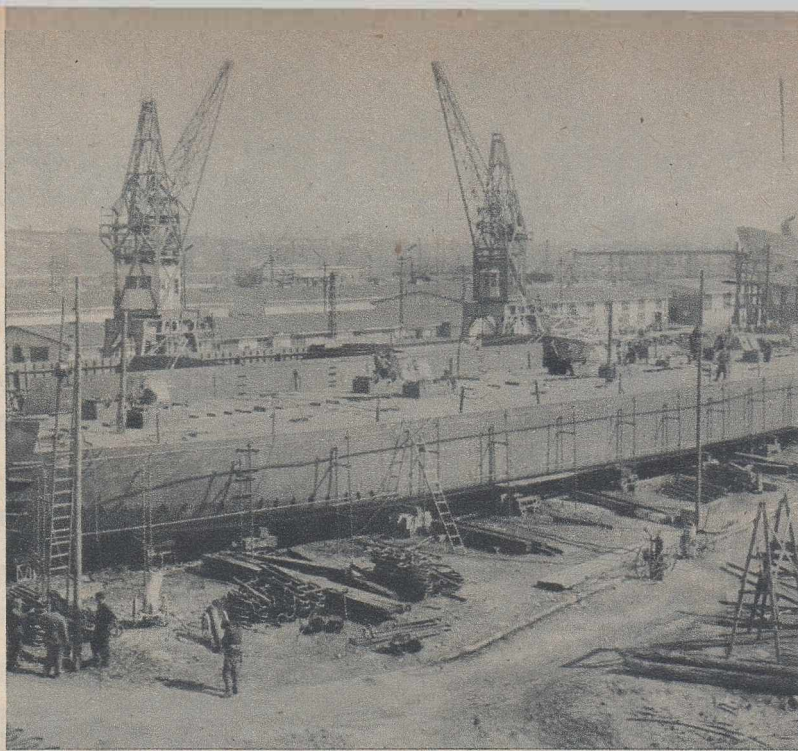
Prezent pe un astfel de șantier îți poți da seama de spiritul îndrăzneț și practic al constructorilor noștri. Tînărul inginer Ion Botofei, de pildă, a venit la Tr. Severin după ce a confruntat teoria însușită în facultate cu practica de pe șantierele unor complexe asemănătoare la Tg. Jiu și Caransebeș. Instalatorul Alexandru Cioma a adus aci experiența cîștigată la Bicăz, Arad, Corbeni, Craiova, Bucecea. A lucrat pe numeroase șantiere și, mînat de neastîmpărul celor ce construiesc pasionant, așteaptă zilele inaugurale ale complexului severinean, ca să plece apoi la Porțile de Fier.

Într-o discuție pe care am purtat-o admirînd blocurile de locuințe și suplețea construcțiilor ce vor decanta apa din Dunăre pentru aburii industriali ai complexului, inginerul Ion Botofei îmi spunea:

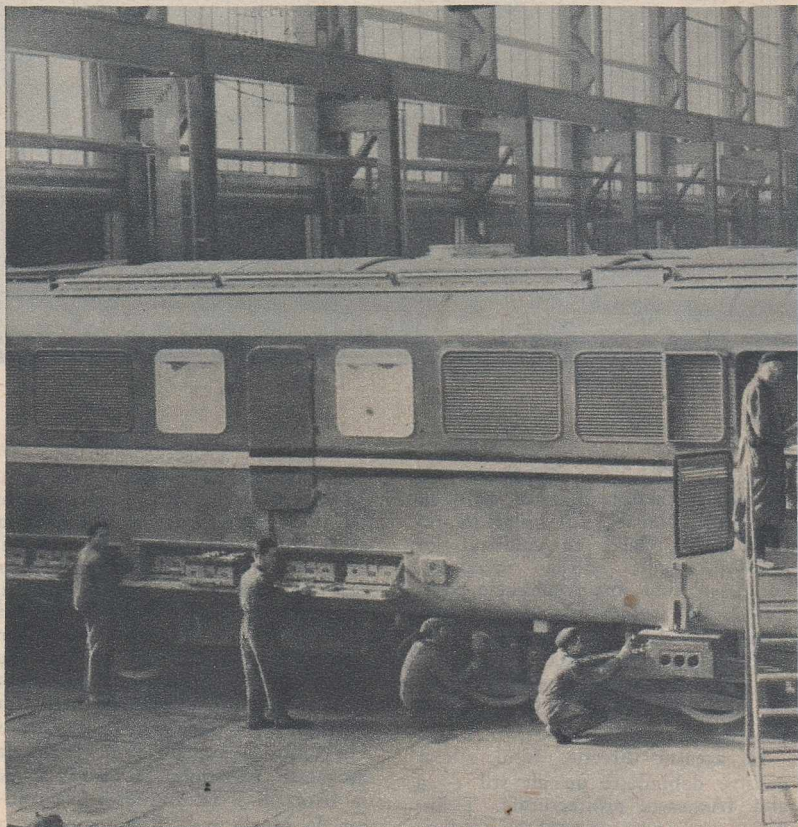
— Dîrzenia omului se constată atunci cînd își trage calm cizma din noroi, cînd nu face tragedie din pricina unei unghii înnegrice de lovitură ciocanului, sau cînd nu se sinchisește că ploaia e însoțită de vînturi. Cînd, dincolo de aceste neajunsuri inerente începutului, știe să vadă viitorul.

Cu și fără metaforele poeziei, marele complex s-a conturat. Fabricile vor începe să producă înaintea termenelor stabilite în planuri. Freamătul șantierului trece prin orele zilei și continuă la lumina reflectoarelor. Schelele se dau jos și altele se ridică; de la înălțimea lor se văd luciul Dunării și acareturile cooperative agricole de producție de la Cerneți, unde a fost cîndva reședința Mehedințului și plaiul condus de Tudor Vladimirescu.

În vecinătatea acestui șantier, în cîmpul numit de severinieni „Tîrgul de vite”, se construiește, din beton

Aspect obișnuit din activitatea constructorilor de nave de la Uzinele mecanice din Tumu-Severin.

Atelierul de montaj al fabricii de locomotive diesel din cadrul uzinei „Electroputere”. Calea ferată a fost înzestrată în 1964 cu 85 locomotive diesel electrice de 2.100 c.p.

și sticlă, din var și din cărămidă, un al doilea centru al orașului, demonstrație materializată a unei arhitecturi în care liniile și figurile geometrice răspund cerințelor contemporane. La ce s-a construit pînă în prezent se vor mai adăuga în curînd 780 apartamente.

În urbanistica orașului Tr. Severin există o disciplină stabilită încă din trecut îndepărtat. Dar modernizarea impune ca, pe lîngă monumentală clădire a teatrului, ridicată de arhitectul Cerchez, să se clădească noi edificii, noi locuințe, bulevarde și cartiere. De curînd dezvoltarea și viața orașului primesc un impuls nou, puternic. În apropiere a început construcția marelui Sistem hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier. Această lucrare de importanță covârșitoare pentru dezvoltarea economică a țării

noastre și R.S.F. Iugoslavia, accelerează ritmul înfloririi multilaterale a orașului Tr. Severin. Pe planșetele proiectanților a început să se contureze noul perimetru al viitorului Severin, ce va adăposti o parte din constructorii acestui mare șantier.

Severinienii își îndreaptă optimiști privirile spre Porțile de Fier. Se duc la ele să devină vibronetiști, lucrători la batardouri, buldozeriști, excavatoriști.

Într-o caldă întîlnire ei l-au propus pe tînărul Nicolae Mănescu — directorul general al Sistemului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier — candidat al F.D.P. în alegerile pentru Marea Adunare Națională în circumscripția electorală nr. 37 Tr. Severin. Și-au manifestat și în felul acesta încrederea într-un om plin de inițiativă

CUM ÎI CUNOAȘTEM

„OMUL SFINTEȘTE LOCUL”

Vechea zicală românească — „omul sfințește locul” — i se potrivește parcă mai bine ca oricare alta. De 13 ani în șir, Ion Sandu este președintele comitetului executiv al Sfatului popular al comunei Radovanu.

Radovănenii spun despre Sandu : — Avem un președinte capabil... De când e el, s-a schimbat fața comunei.

La rîndul lui, Ion Sandu declară :

— Oamenii noștri sînt buni, harnici, săritori la toate chemările. Cu ei răstorni și munții.

Pe care să-i ascuți mai întîi ? Fapt e că Ion Sandu, la cei 46 de ani ai săi, se bucură de-un prestigiu de netăgăduit. Cum și-a cucerit acest prestigiu ?

În 1952, cînd a fost ales pentru prima oară președinte al sfatului popular, comuna era vestită, mai cu seamă primăvara și toamna, prin noroaiile de pe ulițe, în care roțile carelor se afundau pînă-n butuc. Pe cînd astăzi ! Străbăteam străzile largi, drepte, amenajate și-n bună parte pietruite, străjuite de trotuare îngrijite. Imi imaginam cum trebuie să fie vara în această comună, unde numai într-un singur an, 1964, s-au plantat 1.500 pomi, 2.000 arbuști de trandafir și — cifra ar putea scoate exclamații — un milion și jumătate de petunii.

Am făcut un calcul estimativ al lucrărilor din 1964, efectuate de locuitorii comunei prin muncă patriotică : 143.000 de ore, a căror valoare se ridică la 1.140.000 lei.

— E o dovadă că oamenii își iubesc comuna. Altfel, singuri, oricît ne-am strădui, n-am face mare lucru — spune Ion Sandu.

Pe de altă parte, radovănenii afirmă că, dacă n-ar fi avut un președinte ca Ion Sandu, nu s-ar fi făcut probabil atîtea în comună.

La „activul” din ultimii ani al sfatului popular mai figurează și alte realizări : 4 săli de clasă adăugate vechilor școli din comună și noua clădire a școlii generale de 8 ani din Valea Popii.

Iar la „pasiv” — proiectul noului cămin cultural.

— Mă gîndesc și noaptea la el — ne mărturisește Ion Sandu.

Radovănenii nu concep să aibă altceva în comună decît un cămin cultural modern, cu o sală de spectacole de 400 locuri și cu încălzire centrală. Iar dacă tot instalează centrala termică la cămin, de ce n-ar da căldură și școlii din centru, și dispensarului, și noului magazin universal, și restaurantului...

Așa se nasc ideile. Iar cine-l om cu trager de inimă, le și pune în practică. Tot ce și-au pus în cap pînă acum, au înfăptuit.

În biroul președintelui sfatului popular tronează diplome și steaguri de comună frunțată pe raion. În întrecerea patriotică pentru înfrumusețarea orașelor și satelor, comuna Radovanu a cucerit în 1963 locul I pe raion și locul II pe regiune. Iar președintele sfatului popular, Ion Sandu, a fost

propus, de către consătenii săi, candidat al F.D.P. pentru alegerile de deputați în sfatul popular comunal, în cel raional și în cel regional. E o cinste care, după opinia radovănenilor, lui Ion Sandu i se cuvine pe deplin.

ÎMPLINIRI

Elena Sprinceană a ajuns în pragul pensionării. După un sfert de veac și mai bine petrecut ca învățătoare „de țară”, își face acum bilanțul. Ce lasă în urmă ? Un număr impresionant de generații de știutori de carte ieșiți din mîinile ei. Apoi, o prezență activă în viața satelor în care a profesat.

În Radovanu e de 14 ani. A venit cu recomandăția de „învățătoare cu experiență”. I s-a încredințat, de la început, direcția școlii elementare din Valea Popii.

— Aveam la dispoziție o singură încăpere, într-o clădire veche, în care învățau două clase deodată — își amintește Elena Sprinceană. Iar elevii de ciclul doi trebuiau să meargă tocmai la școala din centru.

Din 1962, Elena Sprinceană este directoarea unei școli generale de 8 ani. Modernă și elegantă clădire a școlii, ridicată în locul celei vechi, are săli de clasă mari și luminoase, cancelarii, laborator ș.a., oferind celor peste 200 de elevi condiții dintre cele mai bune pentru învățatură. Noua clădire a școlii a fost evaluată la circa 430.000 lei. Din această sumă, sfatul popular a investit mai puțin de 300.000. Restul a fost suplinit de către locuitorii comunei, care și-au oferit voluntar priceperea și brațele de muncă. Radovănenii susțin că Elena Sprinceană, ca deputată în sfatul popular comunal și în cel raional, a fost „inima” acestei acțiuni. Ei au propus-o, de altfel, din nou candidat al F.D.P. atît în sfatul popular comunal, cît și în cel raional.

Tineretele cadre didactice ale școlii — învățători și profesori — apreciază, pe de altă parte, la Elena Sprinceană nesecata ei experiență pedagogică. La rîndu-i, învățătoarea se simte ea însăși întinerită.

— Dacă ar fi nevoie, aș mai preda încă zece ani de-acum înainte — ne mărturisește ea.

Radovanu mai are o școală generală de 8 ani și două școli elementare de 4 ani. La un loc, numărul elevilor din comună se ridică la vreo 1.200. La prînz, cînd ies copiii din școli, comuna zumbăie ca un stup de albine.

...Elena Sprinceană trăiește intens viața nouă a comunei. În Radovanu există un număr impresionant de intelectuali : 45 cadre didactice, un medic și un farmacist, doi ingineri agronomi și un zootehnist (la cele două cooperative agricole de producție), un medic veterinar ș.a.

— Vă spun sincer — ne destăinuiește Elena Sprinceană — noi, învățătorii, avem o muncă frumoasă și plină de răspundere. În afară de munca de la catedră ne ocupăm de echipele artistice ale căminului cultural — care ne-au adus satisfacții în concursurile raionale și regionale — avem la îndemînă o bibliotecă bogată, putem vedea trei filme pe săptămîină, ca și emisiunile zilnice ale televiziunii. Este o mare deosebire între satul de azi și cel pe care l-am cunoscut atunci cînd mi-am început cariera de învățătoare.

Pe chipul ei brăzdat de ani citești sentimentul unei vieți împlinite. Asta nu înseamnă însă că Elena Sprinceană își consideră activitatea încheiată. Dimpotrivă.

Radu CONSTANTINESCU

CITITORII FOTOGRAFIAZĂ...

„Bucuriile iernii”.

Luliu MARTIN — Timișoara

Poșta de fiecare dimineață ne aduce fotografii de la cititori. Ele sosesc din toate colțurile țării, expediate de fotografi amatori de cele mai diferite vârste și cele mai deosebite profesii — de la școlarul care ține pentru prima dată în mînă micul său aparat fotografic pînă la muncitorul sau intelectualul fotoamator cu experiență. Publicăm în aceste pagini cîteva pe care le apreciem ca fiind printre cele mai bune și mai interesante fotografii primite în ultima vreme de la amatori.

„Născuți în aceeași zi” (la o maternitate din Constanța).

Gh. CIOROBEA — Constanța

„În Deltă, înainte de răsărit“.

Maxim GHERASIM – Tulcea

„Pete albe“ (pe masivul Iezer-Păpușa).

Aurel BALABAN – Pitești

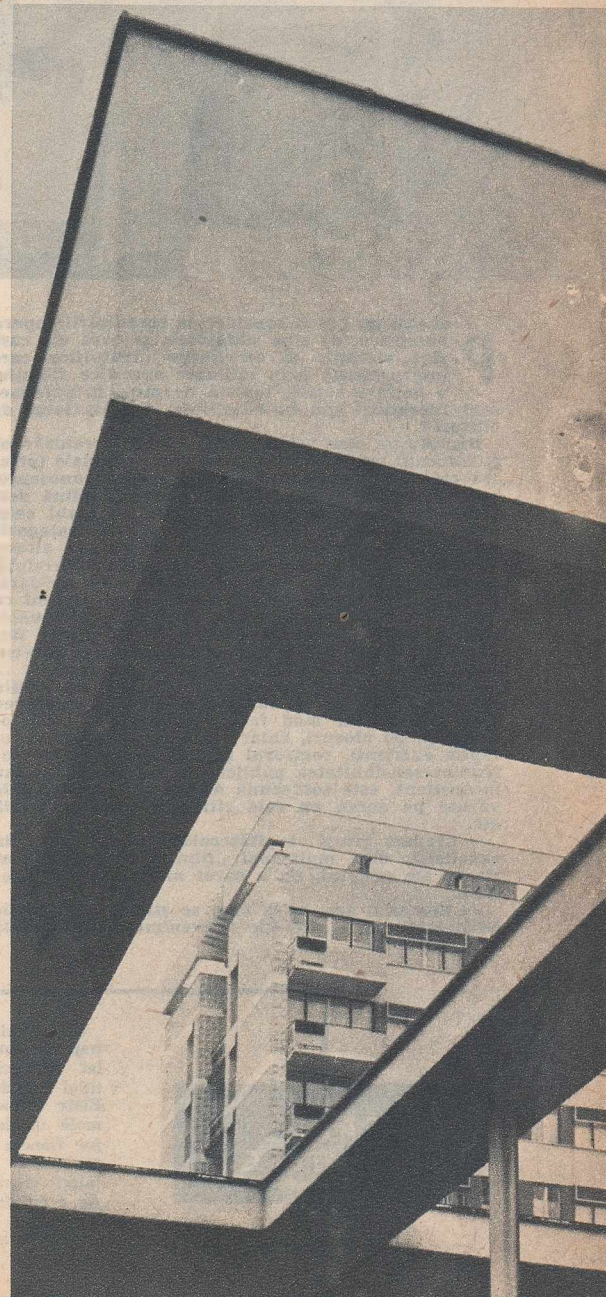
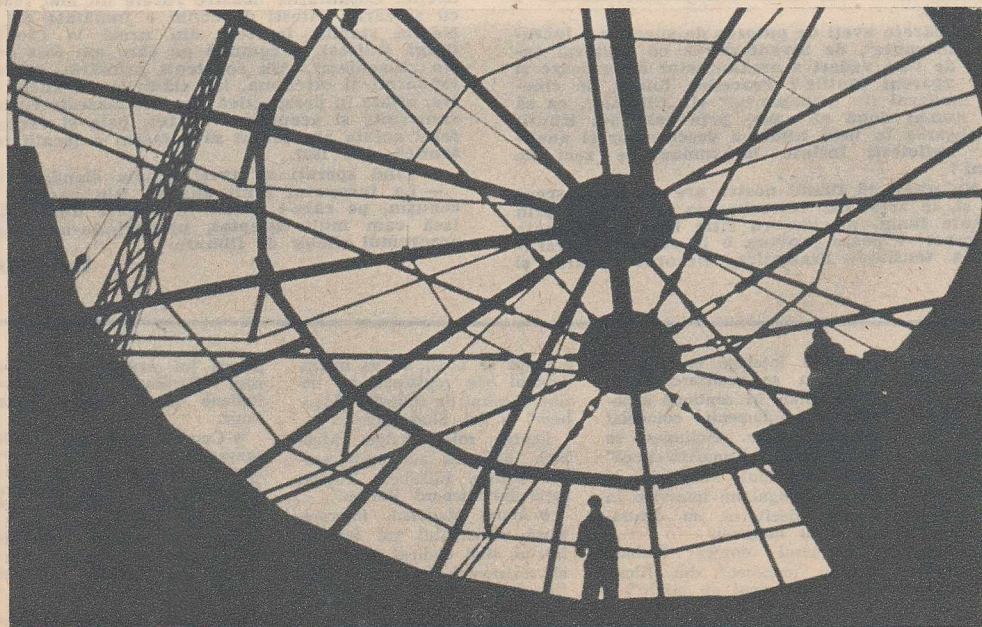

„Ferestre“ (imagini noi
din cartierul Gării Ba-
cău).
Prof. V. BOGDĂNEȚ
Bacău

Iarna în „Parcul po-
porului“ din Craiova.
Aurel ȚUI – Craiova

„Un colț de cer“ (pe șantierul de construcție a unei noi uzine).

C. CONCU, tehnician – Craiova

actualități cinematografice

ȘANTIER

CU ECHIPA „RĂSCOALEI” ÎN CĂUTAREA CERULUI CENUȘIU

Pot sau nu pot fi considerate ecranizările opere autentice, de sine stătătoare, și dacă da, care sînt virtuțile și serviciile creatorilor care interpretează prin mijloace specifice filmului o lucrare scrisă, intrată de mult în patrimoniul literaturii sau în conștiința maselor largi de cititori?

Disputa pe plan estetic între adepții ecranizărilor și infocații susținători ai scenariilor originale (printre care trebuie citat la loc de frunte cunoscutul regizor italian Federico Fellini) este în plină desfășurare. Dar deocamdată publicul (în cazul celei de-a 7-a arte, cel mai influent și mai categoric critic) nu a dat câștig de cauză unora sau altora. — Personal nu sînt de loc, în această privință, partizanul părerilor exclusiviste — ne-a declarat regizorul Mircea Mureșanu — ocupat în prezent cu realizarea filmului „Răscoala”, adaptare cinematografică după cunoscutul roman al lui Liviu Rebreanu. Filmele pot fi bune sau proaste, indiferent dacă autorii lor recurg la adaptări sau folosesc în exclusivitate scenariile originale. Nu este mai puțin adevărat, însă, că, în cazul ecranizărilor (procedeu care reclamă în mod fatal condensarea, selecționarea și, pe alocuri, chiar schimbarea materialului factual existent), regizorul și scenaristul au de înfruntat sensibilitatea publicului care, conștient sau inconștient, este totdeauna dispus să compare cele văzute pe ecran cu cele citite în roman, nuvelă etc.

— Credem totuși că „Răscoala”, roman epic prin excelență, deci mult mai „filmic” decât alte variante ale genului, nu a cerut modificări substanțiale.

— Romanul are, după cum se știe, o construcție admirabilă, cu o evoluție a evenimentelor gradată

milimetric. Dar... e totuși un roman de peste 500 de pagini! Pentru a transplanta pe ecran o acțiune densă, descrisă pe atîtea pagini, a fost nevoie în mod firesc de o revizuire a materialului. Scenaristul, scriitorul Petre Sălcudeanu, a rezolvat această problemă dificilă polarizînd ideile finale în jurul direcțiilor principale ale romanului și excluizînd în cea mai mare parte scenele citadine. Au fost modificate de asemenea destul și biografia unora dintre eroi. Așa, de pildă, Serafim Mogoș, personaj episodic în romanul lui Rebreanu, a fost adus de scenarist în „prim-plan”. El devine în film un personaj consecvent, cu o clară intuiție a evenimentelor, iar în rîstimpul întâmplărilor petrecute la curtea lui Miron Iuga, el ne apare ca victimă a boierului Petre Petre, la rîndul său, nu este numai conducătorul răscoalei, ci și nefericitul logodnic al tinerei seduse de către fiul arendașului. Toate acestea, după părerea noastră, vor contribui la o mai bună interpretare filmică a romanului.

— Ce părere aveți de puterea de sugestie a lucrurilor „mărunte”, de inventarierea cu ajutorul camerei de luat vederi a amănunțurilor de mișcare și decor aparent inutile? Procedeu folosit de cineștii moderni (în „Ghepardul” și „Cilimate”, ca să dăm numai două exemple) prin care s-a izbutit condensarea în mod filmic a descrierilor și analizelor sufletești întinse în roman pe zeci de pagini?

— Nu uitați că filmul nostru are un ritm ascendent și, în acest caz, intreruperea accelerației prin secvențe lungi, placide, cu ritm lent și elemente de simbol — poate provoca o ireparabilă intrerupere a tensiunii dramatice. Decorul natural și

scenografia filmului vor constitui, în schimb, puternice elemente de sugestie. Filmul nostru, turu în alb și negru, nu va avea în mod absolut n alb nici negru, ci culoarea lor intermediară, și în stare să adîncească atmosfera dramatică singeroaselor evenimente din 1907. Alți exempl conacul lui Miron Iuga — scund, cu cerdac, stî sculptați, înconjurat de platani viguroși — va av rolul de a sugera bătrînețea și forța ce se bazeaz pe tradiție, a unor boieri ca Miron Iuga, în vreme ce proaspătul conac al Nadinei, construit într stil eteroclit, de prost gust, va simboliza parve tismul intrat de curînd în clasa marilor propriet funciari.

— Cîteva cuvinte despre locurile de filmar — Cele două conace au fost plasate în curtea înconjură Palatul pionierilor din București. A gerea satului ne-a dat însă multă bătaie de ca Am colindat două regiuni pentru a găsi o loc litate cu ulițe mărginite de căsuțe scunde și r horite. Localitățile noastre rurale nu mai seamă cu așezările sătești de acum o jumătate de ve: Ne-am stabilit în cele din urmă la Ciocăne (lingă Buftea), o comună pe care am fost nevo s-o „machiem”. Am construit primăria, postul Jandarmi și circuma, iar clădirile din zilele no tre, aflate în perspectivă, au fost mascate cu fața construite și acoperite cu stuf, paie și coceni. felul acesta am căutat să refacem o localitate a tentică din 1907.

— Cînd sperați să aveți „copia standard”? — La începutul lunii august. Din păcate, ce cenușiu, pe care-l dorim în fiecare dimineață, lasă cam mult așteptat, provocîndu-ne breșe programul zilelor de filmare.

Liviu MĂR

CINEAȘTII
PREGĂTESC...

■ Cu primul său lung-metraj, *Le soupîrant* (care a rulat pe ecranele noastre cu titlul *Îndrăgostitul*), Pierre Etaix introducea o nouă formulă comică în cinematografia francez: „Mi se pare — spunea el atunci — că spectatorii și-au pierdut obișnuința de a citi imagini, element comic major într-un film. Paradoxal, în arta imaginii spectatori are nevoie de cuvinte

pentru a înțelege un film...” Cu noua sa realizare, *Yoyo*, Pierre Etaix își continuă experiențele în domeniul comediei cinematografice. Acțiunea se desfășoară în „frumoasa epocă” a filmului mut, între 1925 și 1929; dialogul nu intervine în acțiune decît ca un contrapunct al imaginii. ■ Actorul englez Richard Burton (cunoscut din filmul „Privește înapoi cu minie”) a

anunțat că acest an va marca debutul său regizoral, cu un film inspirat de tragedia „Macbeth” a lui Shakespeare. Pentru rolul *Idyei Macbeth*, alegerea s-a oprit asupra actriței Elizabeth Taylor, soția lui Richard Burton. ■ Anna Magnani interpretează principalul rol feminin într-un film dedicat unui erou al rezistenței franceze. Titlul filmului a fost inspirat de

poezia lui Aragon — „*Afișul roșu*”. Partenerul mării artiste italiene va fi Charles Aznavour. ■ Cucerit de romanul „*L'État sauvage*” a lui Georges Conchon (deținătorul premiului *Concourt* pe 1964), regizorul Henri-Georges Clouzot și-a propus să transpună cartea pe ecran. Deocamdată, cineastul și romancierul lucrează împreună la redactarea scenariului.

TOVARĂȘII

Despre filmul lui Monicelli, distins de curind la festivalul de iarnă al Cannes-ului cu Marele Premiu, un scriitor spune: „Rareori mi-a fost dat să văd atita autenticitate în descrierea mediului proletar...“ Un regizor se entuziasma de simplitatea, forța deosebită a interpretării lui Mastroianni, Bernard Blier, Folco Lulli, Renato Salvatori sau Annie Girardot.

Un critic însă — și fără asta n-ar fi critic — își exprima rezerve cu privire la modalitatea oarecum naturalistă de tratare a dramaticei pagini din istoria începuturilor mișcării muncitorești italiene.

Doar aparent paradoxal, pentru că de fapt cu toții aveau dreptate. Căci această complexă operă amintește atât de valorile marelui roman

zolanță urîțenia decorului.

Truda istovitoare, fugele discuții ale muncitorilor — brutal întrerupte de supraveghetori — sînt încercări timide de iluzorie evadare din acest iad industrial ce pare să distrugă orice speranță. Semnalul de încheiere a lucrului aduce izbăvire, oamenii ce păreau storși de ultima vlagă țîșnesc cu o forță nebănuită spre porțile uzinei, spre casă. Sînt tablouri de un realism cutremurător, care dacă nu s-ar succeda sub semnul unei prea întunecate lipse de perspectivă ar atinge valori încă neîntîlnite în cea de-a 7-a artă.

Monicelli realizează în filmul artistic ceea ce prefigurase Vigo cu ale sale documentare autentice din viața portului Nisa. Există însă o a-nume detașare a artis-

Renato Salvatori — unul din interpreții filmului.

francez din secolul trecut (Balzac, dar mai ales Zola, de care Monicelli a fost vădit influențat) cit și forța — aproape primitivă — a picturii unui Brueghel-bătrînul, de pildă.

Construcția dramatică a filmului e amplă, polifonică, descînsă parcă — după cum spuneam — din paginile unui dens roman realist. Timpul cinematografic — în sensul clasic — e neglijat voit, în favoarea lentelor descrieri de atmosferă; și acest lucru încarcă adeseori cu un potențial de emoție maximă secvențe ca: primul semnal de suspendare a lucrului, ciocnirea din gară cu spărgătorii de grevă, priveghiul la căpătîiul muncitorului ucis. Monicelli te familiarizează cu universul sumbru, sordid, al uzinei ce înghite zilnic, ca o gură de infern, energii umane, visuri, idealuri. Și, totuși, viața pare să-și înscrie și aici cursul ei normal, printre mașinile zgomotoase, rudimentare, în halele fără ferestre, unde n-a pătruns niciînd raze de soare care să învieze ori, dimpotrivă, să facă și mai de-

tului față de subiectul atât de minuțios descris, o dorință de totală obiectivizare; paginile istoriei par să fie răsfoite mai mult de curiozitatea savantului ce zugrăvește cu precizie matematică tabloul general și individual al plămădirii conștiinței muncitorești într-o masă amorfă de sclavi industriali. Cristalizarea conștiinței de clasă se face lent și acest proces de acumulare a revoltei, de trezire a demnității batjocorite, constituie obiectul studiului cinematografic al lui Monicelli. Îți pare rău însă că filmul se sfîrșește aici, că prefigurarea unei etape superioare de luptă e prea discretă, învăluită într-un lirism care estompează ușor certitudinea necesară momentului istoric.

Autorul capodoperei care a fost „Marele război“ se recunoaște însă în „Tovarășii“ prin vigoarea cu care recom-pune tabloul uman, prin realismul cu care investighează medii sociale și comportamente individuale, precum și în timba legătură ce există între ele.

Alice MĂNOIU

ALAIN DELON, într-un film „de capă și spadă“: „Laleaua neagră“, realizat de Christian Jaque, după romanul lui Al. Dumas.

CIFRE VECHI —
CUVINTE NOI

În limba greacă veche, numărul 100 se rostea *hecton*. Recunoaștem acest numeral în cuvintele noastre care încep cu *hecto* (*-litru, -gram, -metru*). El există și în *hectar*, un cuvânt hibrid, deoarece unește grecescul *hecton* cu *ar* (unitate de măsură pentru terenuri), care se trage din latinescul *area* (=suprafață). Suprafața de o sută de ari măsoară un hectar. Același element grec apare și în *hecatombă*, în care *hecton* e contopit cu *bus*, alt cuvânt grecesc, care înseamnă „bou”. Pentru a atrage bunăvoința zeilor, se făceau în Elada sacrificii de o sută de boi, iar la romani o sută de animale diferite. Legătura cu vechiul sens s-a estompat, astfel că *hecatombă* a devenit astăzi sinonim cu „masacru”.

„Dublu” se spunea în grecește *diplus*, de la care s-a format substantivul *diploma* (= obiect împăturit în două). Prin intermediul limbii latine și al limbii franceze, el a ajuns până la noi fără transformări sensibile în ceea ce privește pronunțarea. Dar sensul? Explicația contrastului dintre înțelesul vechi și cel actual, lipsit de implicații aritmetice, o vom găsi în Roma antică: se numea *diploma* un document oficial prin care se acordau unei persoane anumite drepturi. De pildă, curierii care străbăteau vastul imperiu roman sau soldații cărora li se dădea un concediu primeau un permis de liberă trecere, gravat pe două plăci de bronz. (Arheologii au descoperit astfel de *diplome* și pe teritoriul patriei noastre.) Fiind vorba de două plăci, numele de *diplomă* era deplin justificat. Poate că termenul ar fi fost dat uitării dacă mai mulți erudiți din apusul Europei nu i-ar fi dat din nou viață, în vremea Renașterii. Ei au aplicat cuvântul *diplomă* — pe care îl cunoșteau din scrierile latine — documentelor oficiale prin care regele sau un mare senior acorda anumite privilegii. Astfel de documente reglementau câteodată relațiile dintre provincii sau state diferite. Și iată cum de la *diplomă* s-a ajuns la *diplomație*, ca nume al activității legate de politica externă a unei țări.

Sorin STATI

... la Banca
tători științifici — la secția de
ricultură cercetătorii sînt în ex-
clusivitate femei, în coperta noas-
tră, una dintre acestea: cercetă-
toarea Elena Tișescu — sînt gata
să-și ofere explicații amănunțite
despre firul de borangic.

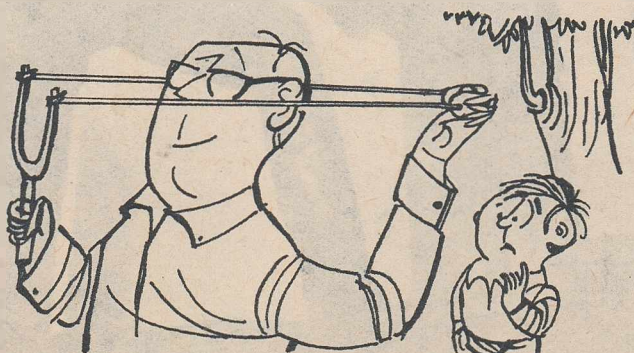
Am obținut succese și în acest
sector. În '944 producția anuală a
gogoșilor de mătase era de 300 to-
ne pe întreaga țară. Azi a ajuns
la 1.200 tone, ceea ce înseamnă
100 tone fir de mătase. Să mergem
înainte pe firul de borangic:

... că
un hectar neprielnice pentru ce-
reale, plantat cu duzi, aduce un
venit de 32.000 lei. Ceea ce nu e
de loc puțin.

Deși trăim în plină epocă a
maselor plastice, mătasea naturală
continuă să-și mențină strălucirea
și calitățile ei inegalabile. Nu se-
ricicultorii susțin acest lucru.
Mulți alții. În primul rînd, femeile.
Și au dreptate.

G. C.
Fotografii de Sorin DAN

UMOR
DE PESTE
HOTARE

- Nu așa, tăticle...

- Liniște! Tăticu repetă...

Se apropie 1 - 8 martie, săptămîna cadourilor pentru femei

AM VĂZUT ÎN MAGAZINE...

...PENTRU MAMA DUMNEAVOASTRĂ:

...o poșetă de material plastic negru, imitînd lacul, fabricată de „Arta-super” — Oradea. Se găsește în diferite modele, noi l-am preferat însă pe cel dreptunghiular, cu ramă metalică, sau pe cel de format mai înalt, cu o clapă și o mică închizătoare din metal galben. Ambele se asortează atît la o rochie din stofă sau jerseu, cît și la taior sau palton. Pe lingă faptul că sînt încăpătoare, aceste poșete se curăță ușor, cu puțină apă, fără să-și piardă luciul.

...un uscător de vase din material plastic în diverse culori. Are două compartimente: unul cu despărțituri pentru farfurii, altul, perforat, pentru pahare și tacumuri. În afara faptului că după spălare permite scurgerea perfectă a apei, prezintă și avantajul unei stabilități care împiedică farfuriile să se spargă.

...PENTRU LOGODNICĂ:

...o foarte cochetă umbreluță din tafta vegetală sau naturală, cu mîner metalic ori din material plastic. Confectionate într-o bogată gamă de desene (pepit, carouri, dungi etc.) și nuanțe (gri, vermil, mov, negru, roșu etc.) umbrelele pot fi asortate oricărei toalete, schimbîndu-i-se doar husa.

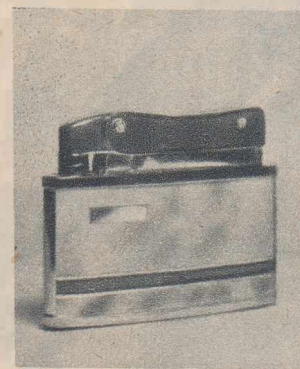
...o pereche de mînuși căptușite cu blană, din piele simplă sau presată, în negru ori maro; le găsiți la magazinul „Cireșica” din bulevardul 6 Martie nr. 43. Merg atît la o ținută sport cît și la una de oraș. Sînt foarte călduroase, dar atenție: nu uitați să vă informați în mod discret asupra numărului pe care-l poartă cea căreia vreți să le dăruși. Aceste mînuși trebuie luate cu un număr mai mare, întrucît blana ocupă o bună parte din spațiul numărului respectiv.

...PENTRU COLEGELE DE BIROU

...dacă sînt fumătoare, cumpărați-le de la I.C.S. „Victoria” cîte o brichetă micuță din metal inoxidabil cu aspect sidefat în diferite culori (verde, mov etc.). Formatul redus și plat le fac să încapă cu ușurință în poșetă sau într-un buzunar;

...săpunul și apa de colonie „Carmen”, prezentate într-o cutie cu aspect atrăgător. Mirosul proaspăt al coloniei, ca și proprietățile emoliente ale săpunului le fac să se bucure de aprecierile cumpărătorilor.

...un portchei din piele presată, în diferite culori (bej, maro, negru). Există două modele (pentru chei mai mari sau mai mici), la toate tutungeriile. Portcheiul scutește de eterna căutare a cheilor, mai ales că, avînd dimensiuni destul de reduse, poate fi purtat și în buzunar sau în poșetă.

din toată lumea

ARE PATRU ROȚI ȘI FUGE

Onorabilul cetățean din Manchester (Anglia) nu se joacă cu automobilul puștului ci se duce la serviciu, imbarcat în noul său vehicul Mini-Mini de fabricație americană. Mașinuța are circa 1,70 m lungime și atinge cu ușurință viteza de 25 km/oră.

ORGA DIN PORTBAGAJ

La o recentă expoziție comercială de instrumente muzicale din Anglia a fost expusă și această orgă electronică mobilă, care atunci cînd este strînsă încapă în portbagajul unui automobil.

CEI 27 DE COPII AI PROFESORULUI PETRUCCI

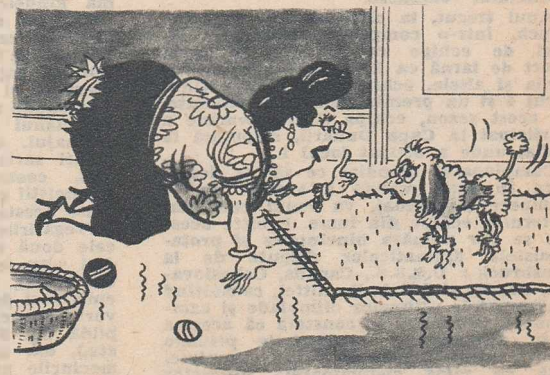
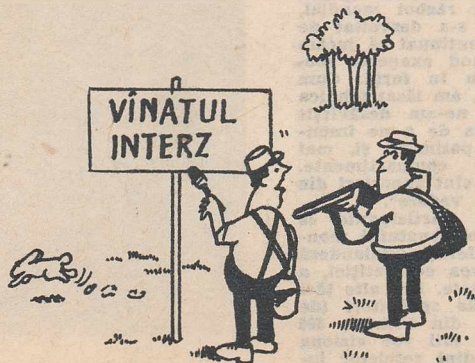
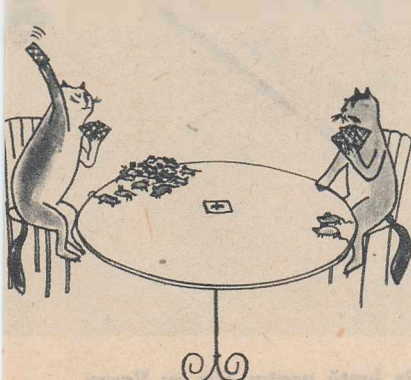
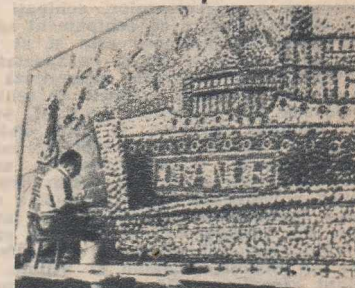
Experiențele profesorului italian dr. Daniele Petrucci au făcut senzație în întreaga lume. Ca urmare a acestor experiențe în Italia trăiesc azi 27 de copii de o vîrstă ce variază între cîteva luni și cinci ani, a căror viață ar fi fost imposibilă acum zece ani. Cei 27 de copii și-au petrecut prima săptămînă a existenței lor într-un aparat complicat din laboratorul lui Petrucci din Bologna. Ovulele, izolate chirurgical, sînt fecundate în aparat, iar după o săptămînă embrionul este transplantat în organismul mamei. Restul se petrece după tipicul obișnuit. Metoda este indicată în special în unele cazuri de sterilitate.

Prof. Petrucci în laboratorul său.

LA CE SÎNT BUNE SCOICILE...

Cetățeanul Rudolf Heider din Mannheim (R.F.G.), în vîrstă de 62 de ani, are o pasiune pe care a transmis-o și soției sale. De ani și ani de zile el colecționează scoici. Zeci de mii de cochilii de toate speciile și de pe multe țărături a strîns colecționarul acestor ciudat. În prezent el construiește pe zidul casei sale adevărate mozaicuri din scoici.

— Grăbiți-vă!

— Mărturisește, scumpule, că nu ți-ar place să-ți fac și eu la fel...

SPORT

DE LA KINGSTON LA TAMPERE

Intr-o iarnă de acum vreo douăzeci de ani, o chemare a trecut cu viteza fulgurului printre copiii cartierului bucureştean Dristor: „cu mic, cu mare, la stadionul P.T.T. să pregătim meciul de hochei de mâine!” Curiozitatea de a vedea un meci de hochei era mare, căci competițiile se organizau rar, cu multe sacrificii materiale și puțin puteau ajunge la crose și patine. Fapt pentru care copiii, acești vajnici și dezinteresăți prieteni ai sportului, au răspuns cu entuziasm. Inarmați cu furtunuri de apă, ei au inundat terenul de volei, implorind totodată natura să le desăvîrșească opera.

Și a doua zi, duminică dimineața, zgura roșie era acoperită de un strat neuniform de gheață. Natura fusese darnică: terenul de volei se transformase peste noapte într-un patinoar ad-hoc. Adăugându-i-se niște mantinele improvizate și două porți meciul a putut începe. În rîndurile celor două echipe („roșii” și „albaștri”) micii creatori ai patinoarului (care alcătuiau și sufletul galeriei!) au recunoscut pe cunoscuții hocheiști bucureșteni Paul Atanasie („canadianul”, cum i se spunea, pentru cunoștințele sale tehnice), Mișu Flamaropol (unul dintre actualii antrenori de hochei și care în acei ani nu rezolvase dilema: fotbal sau hochei...), Marinescu, Dlușoș, Pană (tatăl talentatului component al actualei echipe naționale) și alți pasionați ai crosului și pucului.

Astăzi, copiii cartierului știu din auzite că pe locul modernelor blocuri în care locuiesc, a fost cîndva un mic teren sportiv. Și mai știu că pentru practicarea sportului lor de iarnă preferat — hocheiul — merg doar cinci minute pînă la patinoarul artificial „23 August”.

Iată-i azi pe hocheiști evoluind pe oglinda lucie a patinoarului, la lumina puternică a reflectoarelor, echipați din cap pînă-n picioare cu echipament adecvat. Modernul patinoar este și al lor, atît ca practicanți cît și ca spectatori.

Campionatul Capitalei angrenează în competiție, pe lângă echipele de seniori, și pe cele ale juniorilor. S.S.E. II, Steaua, Olimpia, Dinamo și alte cluburi atrag în practicarea hocheiului mulți copii talentați. O promisiune în acest sens (care trebuie design confirmată în viitor) o constituie tînăra echipă a clubului Constructorul (alcătuită în întregime din juniori) care a jucat în campionatul Capitalei alături de echipe fruntașe ca Steaua, Dinamo și Știința. În rîndul cărora se află majoritatea jucătorilor din lotul republican. Și în țară, recentele campionate regionale au relevat exemple similare.

Folosind judicios condițiile existente pentru a atrage tineretul la practicarea hocheiului, atît în Capitală cît și în alte centre tradiționale ale acestui sport de iarnă, ca Miercurea Ciuc, Sighișoara, Cluj, Tg. Mureș, Brașov, Rădăuți, Suceava, antrenorii și tehnicienii vor asigura creșterea schimbului de mîine al hocheiului românesc.

Anul trecut, la olimpiada de la Innsbruck, într-o companie valoroasă, alături de echipe cu tradiție în acest sport de iarnă ca Elveția, Norvegia, Polonia și altele, echipa noastră a obținut locul 4 și un premiu pentru sportivitate. În acest sezon, echipa R. P. Române a participat la Cupa Dunării, disputată la Sofia, unde a ocupat locul 1.

Campionatul mondial, ce se va desfășura în luna martie a acestui an la Tampere (Finlanda), va reuni cele mai puternice echipe din lume. Printre acestea se vor număra bineînțeles și protagonistele dramaticelor dispute de la Innsbruck: U.R.S.S., Canada, Cehoslovacia, Suedia și S.U.A. De altfel, consultînd clasamentele ultimelor olimpiade și campionate mondiale, se constată că acestea și-au disputat cu regularitate primele locuri, echipele fiind de valori apropiate. Iată de pildă cîștigătoarele ultimelor olimpiade: 1948 și 1952 — Canada; 1956 și 1964 — U.R.S.S.; 1960 — S.U.A.

Cînd, în ultimele zile ale anului 1855,

soldații Regimentului regal canadian, curățînd gheața lacului din Kingston, s-au amuzat improvizînd un joc, nimeni nu prevedea răsîndirea acestui nou sport: hocheiul. Căci din disputa celor din Halifax și Montreal cu cei din Kingston, asupra priorității descoperirii noului joc, s-a născut hocheiul care, în Canada, a devenit sport național și a fost codificat în 1875 de niște amatori, pentru ca în anul 1891 să capete girul primei federații de hochei, aceea din Ontario. În 1893 se acordă pentru prima dată un trofeu într-o competiție de hochei. Și ani de-a rîndul, hocheiștii canadieni au deținut supremația de necontestată în lume. După un obicei propriu, canadienii au trimis să-i reprezinte la jocurile olimpice și campionatele mondiale, cele mai bune echipe de club amatoare și nu o selecționată națională cum se obișnuiește. Din anul 1920, cînd s-a disputat prima întrecere olimpică la hochei pe gheață, canadienii au dominat întrecerile pînă în anul 1956. Cu o singură excepție, care, efectiv de data aceasta, a întărit regula: olimpiada din 1936 a fost cîștigată de Anglia, a cărei echipă era însă formată din... canadieni importați!

Iată însă că, în 1956, la Cortina d'Ampezzo, mitul invincibilității canadienilor la hochei ia sfîrșit: învingînd Canada cu 2-0, echipa U.R.S.S. debutează în competiție, produce surpriza „olimpiadei albe”, cîștigînd medalie de aur.

De atunci, în marea confruntare a hocheiului mondial, canadienii n-au mai avut supremația. Disputele cu echipa U.R.S.S. cărora li s-au adăugat cele cu puternicele echipe ale Cehoslovaciei, Suediei și Statelor Unite, au fost deschise oricărui rezultat.

Acest echilibru valoric se vîdește și în acest an, atît în întîlnirile bilaterale (U.R.S.S.-Suedia; Canada-Cehoslovacia; S.U.A.-U.R.S.S. etc.) cît și în turneele organizate ca „avantpremiere” ale campionatului mondial din Finlanda. Astfel, la turneul de la Colorado Springs (S.U.A.) au participat echipele: U.R.S.S., campionă mondială și olimpică, Canada și R. S. Cehoslovacă (echipa S.U.A. se pregătea paralel pentru omogenizarea formației, în compania echipei de tineret a U.R.S.S.). Deși au cîștigat turneul (disputat tur-retur), hocheiștii sovietici au pierdut o partidă cu hocheiștii cehoslovaci. Aceștia din urmă, deși în turneu n-au cedat la canadieni, în partidele susținute apoi în Canada au pierdut de două ori în fața gazdelor.

De altfel hocheiștii canadieni participarea la această ediție a campionatelor mondiale le poate oferi ocazia de a redobîndi supremația. Acest lucru a fost clar exprimat în declarația făcută de antrenorul echipei canadiene David Bauer, după turneul de la Colorado Springs: „Noi avem datoria de a cuceri poziția pierdută în hocheiul internațional. Pentru aceasta trebuie să învățăm foarte multe de la europeni. Cînd afirm aceasta, mă gîndesc la marile noastre lipsuri. După cel de-al doilea război mondial, hocheiul canadian nu s-a dezvoltat de loc. De ce? Noi am continuat să jucăm dur, să utilizăm în mod exagerat «bolidul» și să patinăm în forță. Cum s-ar spune mai concret, am lăsat tehnica pe planul doi și nu ne-am desăvîrșit patinajul. Avem datoria de a ne îmbunătăți serios tehnica, patinajul și, mai ales, coeziunea între compartimente. Hocheiștii europeni ne sînt superiori din toate aceste puncte de vedere”.

Pregătirile echipelor participante la cele două serii ale campionatului mondial s-au terminat. Federația finlandeză de hochei, organizatoarea competiției, a emis zece de mii de bilete. Din alte țări vor veni cîteva mii de spectatori (de pildă din Suedia 2.000, din U.R.S.S. 500 etc.), dar alte sute de mii vor viziona meciurile prin intermediul rețelelor internaționale de televiziune.

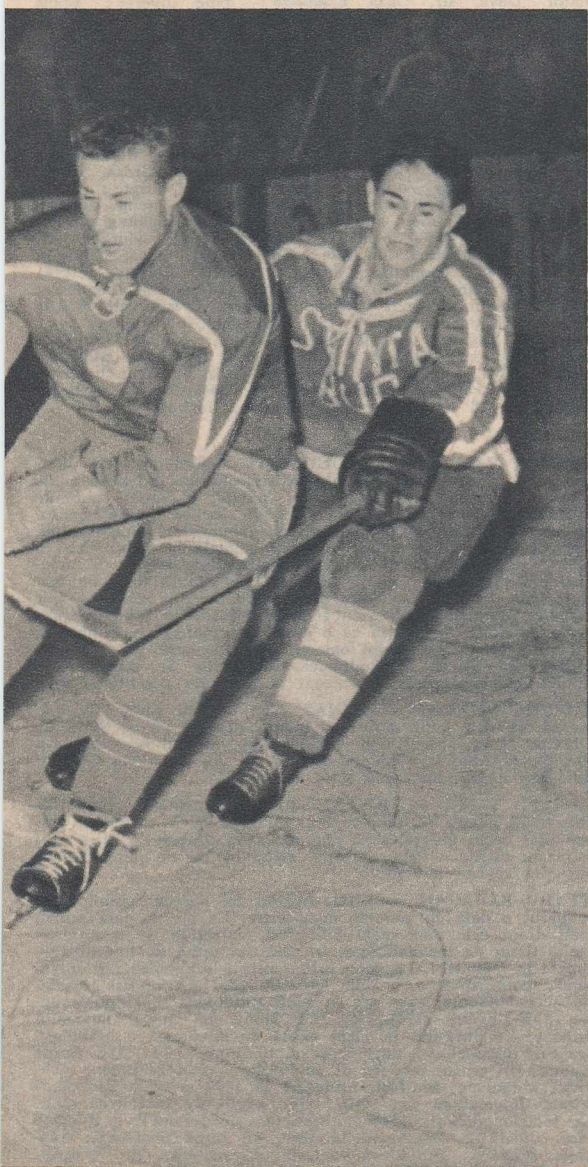
P. SLĂVESCU

Fază la poarta formației Știința-Cluj în meciul cu Steaua din cadrul Campionatului republican de hochei. Scor final: 14-0 în favoarea bucureștenilor.

Tăbăcaru și Lena de la Știința în luptă pentru puc cu Varga (Steaua). (Meci din cadrul recentului Campionat orașenesc de hochei pe gheață.)

1	C	O	M	U	N	I	Z	A	T	V	I	T	A	T	E
2	I	N	A	M	O	V	I	B	I	L	I	T	A	T	E
3	R	E	C	A	P	I	T	U	L	A	T	I	V	A	
4	A	R	A	R	A	T		R	I	C	I	N	A		O
5	C	O	R	A	L		G	I	N	C	E		S	M	T
6	S	A	S		B	O	R	N		A	R	A	T	O	R
7	C	I	L												
8	O		F	E	N	V	R	T							
9	M	P		E	T	E	R	A							
10	T	R	A	D	V	C	A	T	O	R					
11	R	E	T	I	V	I	T								
12	A	S	I	M		D	A	T	A		A	T	A		A
13	S	T													
14															
15															
16	L	I	R			M	A	G	N	E	T	I	Z	A	T
17	V														
18															
19															
20															
21															
22															
23															
24															

16 24

CU 11% PUNCTE NEGRE

ORIZONTAL : 1) Calitatea oamenilor care pot ușor... sparge gheața! 2) Dreptul de a nu fi scos din funcție. 3) Care trece în revistă materia parcursă anterior. 4) Munte în Asia Mică — Substanță medicinală — Ion și-a pierdut capul! 5) Mărgean — Sfidoătoare — Stațiune de mașini și tractoare. 6) Domn moldovean — Parte laterală a punții vaporului — Pământ arabil sau animal folosit la arat. 7) Firicel vibrator, la unele celule — La vârsta de aur (pl.) — Vulturi (reg.). 8) Formularea datelor unei probleme — Injghebat, adunat. 9) Nicu Petrescu — Plasă de prins pește — Distracția celor trei mușchetari (pl.). 10) Traducători — Nume masculin... liniștit. 11) Rezervați, stăpâniți — Oraș în Spania (provincia Jaen). 12) Măgăruș — Răniță — Bidivul Dobrogei. 13) Liniște! — Posesiv — În exterior — Exclamație de inimă albastră. 14) Topografie (inv.) — Privitor la Italia. 15) I s-a pus data (fem.) — Simbolul încăpăținării — Pe el! 16) Perechea lui Tiblșir — A devenit... atrăgător. 17) Ține haina pe cuier! — Contribuție. 18) Angajarea unei sume în joc — Crivăț sau zefir — Boală infantilă. 19) Folositori — O casă ca-n povești! — Nume feminin. 20) Păsări domestice sau sălbatice — Pe fiecare filă a atlasului — Scoate bogății din pământ! 21) Apariție, ivire — Prefix pentru trei — Artileristi. 22) Perişoare, chiftele etc. — Nume de femeie. 23) Un lucru... indiferent — La mare distanță. 24) A se bucura... din gură — Librării cu cărți... gata citite.

VERTICAL : 1) Ucenic, învățcel — Alb și negru! — Face lumină! 2) Impovărător (pl.) — Scamatori. 3) Brațe de oțel... printre constructori — Auxiliar al trecutului — Distrugător de... insecte. 4) Suport pentru haine — Lipsit de dinți — Furfuroare. 5) Plantă ornamentală cu flori roșii — „Iarba dracului” — Lucrează obiecte de aramă (pl.) — Prefix pentru morală. 6) Ieșit la lumină — Lucruri demne de laudă — Diminutivul... Mariuca. 7) Rezultatul împărțirii — Element de computere cu sens de opunere — Intrigantul din „Othello” — Strofă de patru versuri. 8) Acoperire cu aburi — Asmuțit — Provincie spaniolă. 9) Sticle de lampă (pop.) — Umbă după profituri personale (pl.) — Strigăt pentru mînat caii. 10) Boi cu coarnele în lături — A călăuzi — Cu ochii în patru — Casa de Economii și Consemnațiuni. 11) Fiica Joanei — Instalați în culcus, aciuai — Pronume — A căuta un „împrumut” (fam.). 12) Drum de străbătut (pl.) — A trece în proprietatea statului — Instrumentist dintr-un taraf. 13) Suport pentru farfurii, tacîmuri etc. — Semn grafic — Superbronzăți — Alianțe. 14) Pentru cusut — A prevedea o clauză într-un contract — Vas de lut — Atitudine îngăduitoare. 15) Telur — Asasinări — Anunț scris — Evidențiat, distins. 16) Menținut în bună stare — Surprinsă în mod neplăcut.

I. CARAIMAN

Dezlegarea jocului „SIMFONIA APELOR”, apărut în nr. trecut

- 1) DESALINIZARE — SOS. 2) AMIRAL — LAPOVITA. 3) LIRA — ADAPAT — MARE. 4) ENERGIE — ARII — VAL. 5) EN — LEBADA — BAI — E. 6) ASANA — IMA — VISLAS. 7) MC — E — CTA — CE — BART. 8) BUSOLA — RIURI — RAE. 9) A — UNIRE — NONETE — I. 10) RPB — TURTURE — R — CE. 11) COMPOT — ENE — SACA. 12) ALE — RAPID — PAFURA. 13) TERTA — A — AORTA — TR. 14) INSULA — STRAUSS — H. 15) E — ID — MARIN — C — ERI. 16) ABONAT — IAZ — ITEM. 17) EMIR — REA — TRIREME. 18) DELAMARINA — NA — OD. 19) ER — NORITA — SV — ORE. 20) CYN — REN — TITANIC. 21) AZIMA — ABURITE — HA. 22) RASURA — ARIN — SLEP. 23) RIS — OAZA — CUTERE. 24) NEPTUN — ALBIE — TEL.

PRIN CETĂȚILE VII ȘI MOARTE ALE

MEXICULUI (II)

Note de drum
de Nestor IGNAT

O DIMINEAȚĂ ÎNSORITĂ
ACUM APROAPE CINCI SUTE
DE ANI, ÎN CAPITALA ÎMPĂ-
RAȚILOR AZTECI.

ÎN TEMPLO MAYOR, PRINTRE
PIRAMIDELE ÎNCHINATE LUI
TLALOC ȘI HUITZILOPOCHTLI,
QUETZALCÓATL ȘI XOCHI-
QUETZAL.

CORTÉS—„UN POBRE DIA-
BLO”—AȘA CUM APARE ÎN
FRESCLE LUI DIEGO RIVERA.

MOȘTENIREA SPIRITUALĂ,
CONTINUATĂ ȘI ÎMBOGĂȚITĂ
AZI DE POPORUL MEXICAN.

„Rascacielo” — zgîrie-
nor din centrul capitalei
mexicane.

Curtea interioară a u-
nuia dintre palatele Te-
nochtitlânului, reconstitui-
tă în urma unor recente
săpături (fotografia din
dreapta).

Urmele marelui Tenochtitlân, ca-
pitala imperiului aztec, sînt atît
de puține și de firave încît ușor
am fi putut crede că orașul
Mexico de astăzi a crescut pe un loc
gol. Dar rezultatele cercetărilor răbdă-
toare și pasionate ale specialiștilor, po-
vestirile prietenilor noștri au stîrnit
umbrele trecutului îndepărtat, ne-au
împins imaginația pe calea reconsti-
tuirilor...

Să visăm, deci... În dimineața aceea
însorită Templo Mayor era plin de
popor care mișuna printre templele
și prin piețele incintei sacre. Imbră-
cați în veșminte largi de bumbac, unele
înfrumusețate cu pene colorate, altele
cu păr fin de iepure domestic, pe
deasupra cărora erau prinse podoabe
de aur, cîțiva oameni mai în vîrstă, cu
chipurile osoase și spîne, înțepenite de
solemnitatea momentului — reprezen-
tanți ai păturii nobile a orașelor, jude-
cînd după haine și podoabe — sfîrșeau
tocmai de urcat cele 114 trepte late
ale uneia din scările care duceau la
cele două temple de pe platforma su-
perioară a piramidei trunchiate. Aceasta
era cea mai mare din întreg Tenoch-
titlânul, iar templele erau închinete
lui Tlaloc, zeul ploii și al semănătu-
rilor, și lui Huitzilopochtli¹⁾, zeul tri-
bal al aztecilor. Piramida, templul lui
Huitzilopochtli-Tlaloc, avea latura cam
de 100 de metri și o înălțime de
40 de metri, aproape cît Palatul tele-
foanelor din Capitala țării noastre.

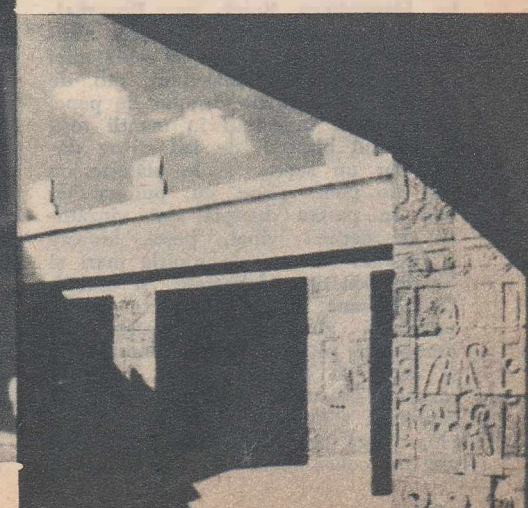
Ajuși pe terasa templului, înalții
demnitari și-au îndreptat privirile asu-
pra nenumăratelor clădiri ale incintei
sacre. Chiar în fața lor, de o albeață
orbitoare în bătaia soarelui, se afla
templul cilindric al lui Quetzalcóatl.
Deasupra templului se ridica un aco-
perămînt înalt, din împletitură de
paie, iar intrarea în acest lăcaș sacru
avea forma unei guri de șarpe. Mai
departe se vedeau templul închinat so-
arelui, aflat în grija cavalerilor „Aguilas
y Tigres”, cele ale lui Xochiquetzal,
Chicomocoatl și Cihuacoatl. Atenția
privitorilor era atrasă de Tzompantli,
sau altarul capetelor de mort, pe ba-
rele căruia se înșirau craniile prizonie-
rilor sacrificați zeilor.

Lîngă Calmecac, clădire destinată
sacerdoților și în care erau educați
cei ce voiau să se dedice cultului
religios, un grup de tineri, înveșmîn-

¹⁾ „Zeii principali erau Huitzilopochtli, zeul
războiului, căruia i se ofereau sacrificii ome-
nești, smulgîndu-li-se prizonierilor inimile :
Quetzalcóatl, reprezentat ca un șarpe cu
pene, divinitate binefăcătoare ; Tezcalipoca...”
(Alfonso Jea Zabre : „Historia de Mexico”
ed. IV.1961)

În aceeași lucrare se subliniază faptul
deosebit de interesant că aztecii ajunseseră
la ideea unui zeu unic, „domnul dum-
nezeu”, „Ometecuhtli”, cauza unică, față
de care toți ceilalți zei „particulari” nu erau
decît simple intruchipări, manifestări. Ome-
tecuhtli nu era înfățișat cu chip anume,
ci era ascuns sub o mască „tlachitloni”, sim-
bolizînd astfel incapacitatea omului de a-l
cunoaște. Unitatea zeului suprem (impalpabil
și invizibil, aflîndu-se simultan pretutindeni)
era concepută de azteci dialectic, conținînd
în ea însăși două principii contrarii —
masculin și feminin.

(Continuare în pag. 20)

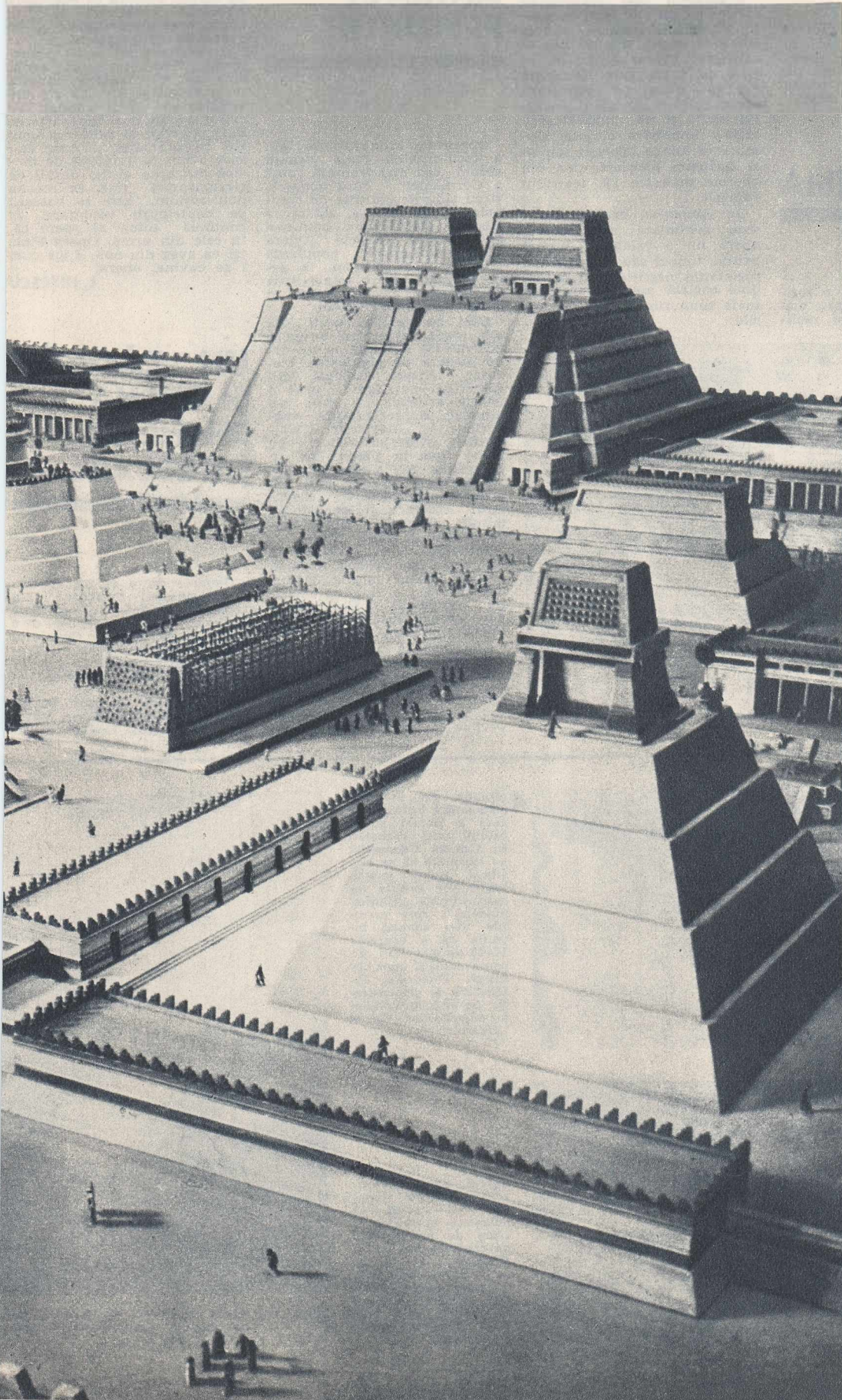
fie măsurată / nici cu orbita uriașelor planete / nici cu drumurile / stelelor...“) *Carlos Pellicer*: „*Con palabras y fuegos*“, Tezontle, 1962, pag. 9)

Cuauhtémoc este întruchiparea setei de libertate și neatîrnare a vechilor azteci, a vitejiei și neînfricării care au rămas adînc sădite în inima poporului mexican și au reizbucnit peste vreme în eroismul elevilor școlii militare de la Chapultepec, care, în secolul trecut, pentru a nu se preda armatei învingătoare a Statelor Unite, s-au aruncat în prăpastie, în vitejia luptătorilor pentru independență conduși de indianul Benito Juarez în luptele de la începutul secolului nostru, de care e legată amintirea lui Emiliano Zapata sau Pancho Villa. Aceasta este nu numai o trăsătură structurală, ci și o stare de spirit, peste care nu se poate trece atît de ușor în Mexic, unii comentatori politici găsind

și aici o rădăcină, una puternică, a poziției pentru non-intervenție și auto-determinare pe care Mexicul se menține, de pildă, în problema Cubei, în ciuda presiunilor.

Tenochtitlânul a pierit, dar pietrele vulcanice (tezontles) din care s-a clădit noul oraș, sînt carne din carnea vechilor piramide. Indienii au fost puși să ridice cu mîinile lor, din rămășițele templelor aztece, zidurile noilor babilici. Dar duhul lor s-a strecurat în noua lume nu numai prin picturile și inscripțiile păgîne zugrăvite printre icoane și sfinți, în catedrală sau în „El Sagrario“. Tenochtitlânul a pierit, dar umbrele lui plutesc pretutîndeni, și în atmosfera dogoritoare din Ciudad de México și în solemnitatea tragică, și — mai ales — în glorioasa moștenire spirituală pe care o continuă și o îmbogățește poporul mexican.

Imaginea pe care o reproducem mai jos reprezintă reconstituirea lui Templo Mayor — centrul istoric și religios al vechiului Tenochtitlân. Macheta a fost executată de sculptorița mexicană Carmen C. de Antunez, directoare a Muzeului de etnografie din Ciudad de México. Și un detaliu al machetei: templul lui Quetzalcóatl (fotografia din stînga).

Microfoleton

MADAM POPESCU LA ALIMENTARA

Madam Popescu a pomic solemnă în procesiunea cotidiană a cumpărăturilor. După o îndelungată experiență știe exact magazinele, raioanele și chiar raftul unde găsește ce are nevoie. Și-a fixat cu minuțiozitate și itinerarul. Intr-o oră n-are ce face cu toate târguilele. Primul drum la pîine.

Înainte ea, cîteva cumpărători. Ajunge repede în dreptul vinzătoarei. Va să zică o jumătate intermediară, patru cornuri și o franzeluță pentru sandvișuri. În fața produselor variate și îmbietoare, alcătuită o ciudată geometrie rumentă, se descumpănește.

— Hm! Parcă alba de doi lei e mai frumoasă. Alea mici împletite is mai crescute.

— Dumneavoastră? — rostește fata în șorț albastru, de culoarea cerului.

Madam Popescu parcurge cu privirea sorturile înșirate, cuprinsă subit de o gravă incertitudine.

— Ce-aveți mai proaspăt? — întreabă, ca să cîștige timp.

— Toate sînt proaspete. Chiar acum o jumătate de oră au sosit de la fabrică.

Răspunsul, care ar fi înseninat și cea mai pesimistă față, o tulbură. (Ce mă fac?, reflectează pentru sine. Toată e proaspătă.)

— Acolo, în lada de la fund, e tot franzelă?

— Da.

— Văd una mai prăjită. În dreapta, sub cele șase pîini mai negoapte. (Pe furiș pipăie o lipie de pe galantar, apoi trece la chifle să simtă dacă-s pufoase.)

— Hai, cucoană, hotărăște-te o dată! — se auzi în spate o voce baritonă și oarecum enervată.

— Vai, ce nepoliticoși sînteți dumneavoastră, bărbații. Nu poate omul să cumpere o pîine!

Răsturnînd trei lăzi încărcate, vinzătoarea îi pune în față pîinea dorită.

Madam Popescu e dezolată. E rumentă numai pe partea dreaptă. Pe stînga parcă e prea deschisă.

— Poate găsiți una mai prăjită.

Șase pîini bine coapte se aliniază în fața lui madam Popescu, intrată de-a dreptul în panică. În ultimul raft a văzut o pîine mare, mai crescută decît toate.

— Dați-mi aceea... Nu, cealaltă. Mai la dreapta. Așa, drăguță. Dacă vrei mata.

Catastrofă. Pîinea era crescută numai în partea vizibilă. Celălalt capăt, ușor turtit. Din nou privirile lui madam Popescu aleargă înfrigate de-a lungul diferitelor sortimente.

— Împletita e de 3 sau de 2,50?

— De 2,50.

— Curios! Părea de 3.

— Dar bine, doamnă, nu mai cumperi o dată? O să stăm aici pînă o să defileze prin fața dumatăle toate pîinile din raion?

— Ce strigați așa! (cu perfidie) Ce vină am eu dacă servește încet. Parcă mai sînt vinzătorii de altădată, politicoși, serviabili? Nu vedeți cum mă ține aici de aproape o oră?

Scandalul ia proporții. Văzînd că nu e de glumă cu forța colectivului, madam Popescu cumpără ce-i vine mai repede la îndemînă și se îndepărta grăbită.

Peste scurtă vreme, vacarm la raionul de mezeluri.

— Ce te bagi, cucoană, în față?

— Am bonul. Mi s-a cîntărit. Numai să iau pachetul. Vă rog.

Madam Popescu ajunsese gîfîind în fața cîntarului. Poziția era cîștigată. „Inamicul“ numai cu greu ar fi putut s-o recucerească.

— Cîntăriți-mi o lămie. Nu aceea. Una mai galbenă. E cu coaja groasă? Dar cu coajă subțire aveți? De care-s măslinile? De 16? Parcă-s de 12. Pot să gust puțină brînză? E de 14? Da, de 12 nu aveți? Slîmina are carne? Aia din stînga. Așa. Cam groasă. Poate găsiți mai subțire. Cum? N-aveți decît șuncă slabă? Ia să văd fileul. Mai bine cîntăriți-mi un pui. Nu, e prea mic. Unul mijlociu. Trece de un kilogram? E prea mare. Așa, de vreo 700-800 de grame. E cam vînat. Dați-mi mai bine limbă. E fiartă?

Microfoletonul s-a terminat. Madam Popescu continuă cumpărăturile. E expeditivă. Știe exact magazinul, raionul, raftul.

cadran

INTERNATIONAL

„O SCRISOARE PIERDUTĂ” LA ATENA...

Seară de seară, publicul atenan gustă din plin replicile savuroase ale personajelor caragialești, prin punerea în scenă de către regizorul Kostas Bakas la teatrul „Diana” din Atena, a capodoperei lui Ion Luca Caragiale „O scrisoare pierdută”.

Programul spectacolului, de forma unui plic având ca „adrisant” pe coana Joița, iar ca expeditor pe Ștefan Tipătescu, prefect, și marcat cu două timbre „românești” din preajma anului 1883, obliterat cu o ștampilă purtând numele piesei și al autorului, prezintă publicului atât piesa respectivă cât și restul operei lui I. L. Caragiale. El cuprinde de asemenea fotografii reprezentându-l pe autor ca și momente din spectacolele prezentate pe scena Naționalului bucureștean, schițe de costume, diferite personaje caragialești etc.

Cu ocazia prezentării piesei, directorul teatrului „Diana”, apreciatul actor Alekos Alexandroakis, a declarat că a dorit să prezinte publicului grec pe marele Caragiale „deoarece

este convins că multe personaje și situații din piesă pot fi foarte bine regăsite într-un orașel de provincie grecesc”.

... ȘI LA LIMA

Din Peru am primit o scrisoare, care de fapt e un... original program de teatru, reali-

zat sub forma unui plic având scris, ca de mină, în limba spaniolă, în chip de adresă, următoarele cuvinte :

„Una Carta Perdida
Yon Luca Caragiale

Rte”

(prescurtare de la „remitende” — n.n.).

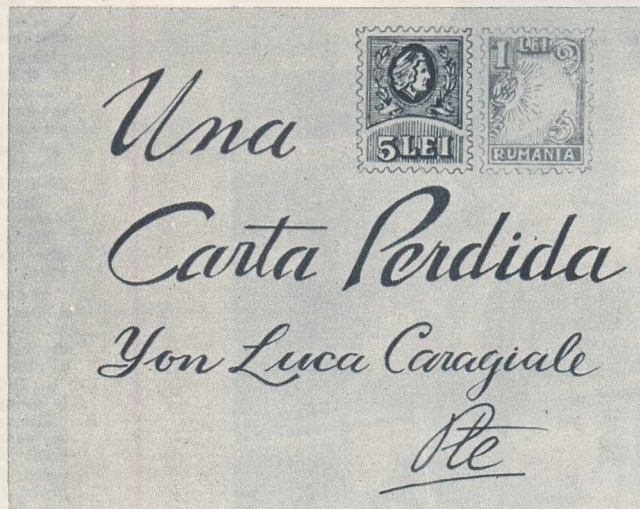
adică : „O scrisoare pierdută, Ion Luca Caragiale, trimițător”.

Pe partea cealaltă a plicului se află scrisă, tot ca de mină, adresa trimițătorului acestui program : „Club de Teatro de Lima, Colmena 757 (subsuelo) Lima-Perú”.

Iată-i așadar pe eroii lui Caragiale, apărând în această piesă, devenită o celebritate mondială și dincolo de Oceanul Atlantic aproape de coastele Oceanului Pacific, în capitala republicii Peru.

Programul mai sus-amintit începe cu un mic text, cuprinzând biografia autorului și prezentarea piesei, sub semnătura criticului Hector P. Agosti, în care se arată cum Caragiale era rău privit de „reprezentanții culturii oficiale a timpului său”, și că „mușcătoarea critică împotriva claselor dominante atinge apogeul său în O scrisoare pierdută, una din operele măiestre ale teatrului român”.

De asemenea, criticul peruvian subliniază că „această operă nu e valabilă numai pentru timpul său, ci și pentru societățile născute dintr-o ordine socială asemănătoare, în toate timpurile și în toate țările.

„Opera Platz” și ruinele operei (dreapta).

ANTRACT PRELUNGIT

Opera din Frankfurt pe Main a fost numită după ultimul război „cea mai frumoasă ruină a Germaniei”. Fără acoperiș și cu zidurile ciuruite de șrapnele, ea privește și astăzi cu tristețe piața care continuă să-i poarte numele (Opera Platz). Forumbeli populează golurile ferestrelor și, în general, manifestă o totală lipsă de apreciere pentru fațada în stilul Renașterii italiene.

Deși nu datează decât din 1880 (ceea ce pentru o operă echivalează aproape cu un act de naștere de săptămîna trecută), lăcașul muzical din Frankfurt pe Main a avut o istorie artistică cu care s-a mîndrit. Reprezentațiile wagneriene — „Siegfried”, „Walkirile”, „Amurgul zeilor” — au făcut vilvă la timpul lor, în Germania. Aci a dirijat tînărul Richard Strauss unul din primele spectacole cu „Cavalerul rozelor”, și tot aici au mînuit bagheta Hindemith, Strawinski și mulți alții.

Bombardamentele aeriene din 1944, care au distrus în mod practic toate marile clădiri din oraș (cu o singură excepție : complexul „I. G. Farben”), au marcat însă și amurgul operei din Frankfurt pe Main.

Iată însă că nu demult sub auspiciile Camerei locale de comerț și industrie s-a lansat o campanie pentru stringerea de fonduri în vederea reconstrucției localului. Inițiatorii și-au propus să obțină, prin contri-

buții voluntare, zece milioane de mărci, urmînd ca eventuala diferență nerealizată pînă la concurența acestei sume să fie suportată de primărie.

În legătură cu acest fapt, presa reamintește că acum zece ani o campanie similară nu a reușit să stringă o sumă suficientă ; banii adunați au putut asigura doar îndepărtarea dărmăturilor și ridicarea unui zid de protecție — ceea ce-i face acum pe iubitorii de muzică din oraș să fie destul de circumspecți față de reușita noii acțiuni, care se bazează pe contribuții voluntare. Ei continuă totuși să sperie că, în cele din urmă, Opera Platz își va avea din nou, după cum i se cuvine, opera.

L. NIȚESCU

UN RĂSPUNS ȘI CITEVA SEMNE DE ÎNTREBARE...

Departee de a fi fost pecetluit, „dosarul Concorde” s-a redeschis o dată cu recentele declarații oficiale făcute de o parte și de alta a Canalului Mîneci. Potrivit acestora, programul de construire a avionului de pasageri supersonic va fi continuat.

Comentatorii de presă se întrebă care va fi totuși viitorul proiectului Concorde, în

În fața sediului O.N.U. din New York pichete de demonstrații cer să se pună capăt acțiunilor agresive ale S.U.A. în Vietnam.

Situația din industria aeronautică britanică — care a format și obiectul unei dezbateri în Camera Comunelor — amenință să se răsfrîngă asupra muncitorilor din această ramură. Firma „Hawker Siddeley”, spre exemplu, și-a anunțat intenția de a concedia 14.000 de muncitori din cauza anulării unor comenzi. Fotografia înfățișează o demonstrație pe străzile Londrei a muncitorilor de la „Hawker”.

Recent, studenții universității Keyo (Japonia) au hotărît să boicoteze cursurile, în semn de protest față de creșterea taxelor. În fotografie : pe frontispiciul universității și în preajma acesteia au fost plasate inscripții și panouri care prezintă creșterea taxelor universitare.

După încercarea nereușită de lovitură de stat din Laos trupele guvernamentale controlează traficul la Vientiane.

Vreți un ten mereu proaspăt?

Folosiți produsele

TENOFIN

- Pentru tenul uscat, masca de frumusețe Tenofin emolientă
- Pentru tenul gras, masca de frumusețe Tenofin astringentă
- Pentru orice ten, masca de frumusețe Tenofin pe bază de parafină.